

Raport z konsultacji publicznych projektu ustawy o zapewnianiu spełniania dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (poprzedni tytuł: ustawa o dostępności niektórych produktów i usług)

1. Omówienie przebiegu konsultacji publicznych

Projekt ustawy o dostępności niektórych produktów i usług został przekazany, zgodnie z § 36 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. 2022 poz. 348) do konsultacji publicznych, które odbyły się w terminie od 31 marca do 30 kwietnia 2022 r. Konsultacje skierowane były przede wszystkim do przedstawicieli branży transportowej, handlowej, elektronicznej, wydawniczej oraz sektora bankowego, jak również fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami. W konsultacjach publicznych udział wzięło 19 podmiotów: Bank Gospodarstwa Krajowego, Bolt, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Fundacja Widzialni, Kasa Krajowa, Lubelskie Partnerstwo na rzecz Dostępności, Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Polska Izba Książki, Polski Komitet Normalizacyjny, Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, Związek Banków Polskich, Związek Cyfrowa Polska, Związek Pracodawców AGD oraz Związek Pracodawców Izby Internetowej. Wpłynęło również siedem anonimowych uwag, wysłanych przez elektroniczny formularz do konsultacji publicznych, zamieszczony na stronie internetowej.

15 lipca 2022 r. w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej opublikowało tabelę uwag zgłoszonych w ramach konsultacji przeprowadzonych w dniach 31 marca - 30 kwietnia, wraz ze stanowiskiem MFiPR i ponownie przekazało do konsultacji publicznych zmodyfikowany projekt ustawy.

2. Omówienie przebiegu ponownych konsultacji publicznych

Projekt ustawy o zapewnianiu spełniania wymogów dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze został przekazany do ponownych konsultacji publicznych, które odbyły się w terminie od 15 do 20 lipca 2022 r. Ponowne konsultacje publiczne skierowane były przede wszystkim do tych samych podmiotów, które wcześniej podlegały konsultacjom. W ponownych konsultacjach publicznych udział wzięło 6 podmiotów: Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami, Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji, Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego, Polska Izba Książki, Związek Pracodawców Branży Internetowej oraz Kasa Krajowa.

3. Omówienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

4. Podmioty, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W załączeniu przedstawiamy tabelaryczne zestawienie uwag i stanowisko Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej do tych uwag.

:

Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Zgłoszona uwaga	Propozycja zmian przepisu	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko MFIPR wobec zgłoszonej uwagi
Art. 4	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W art. 4 pkt 3 wyłączony został obowiązek zapewnienia dostępności dla przewoźników innych niż krajowi i międzynarodowi. Dyrektywa na to pozwala, ale utrwali to sytuację, gdy w najczęściej wykorzystywanych środkach transportu pasażerowie z niepełnosprawnościami nie będą mogli zapoznać się z rozkładem lub kupić biletu przez Internet. Można ten przepis przeformułować w taki sposób, że jeżeli przewoźnik świadczy usługę informacji o rozkładzie jazdy i daje możliwość zakupu biletu przez internet, to musi spełniać wymogi dostępności. W przeciwnym wypadku pojawi się</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - wyłączenie usług komunikacji miejskiej oraz metropolitalnych, gminnych, powiatowych, powiatowo - gminnych i wojewódzkich przewozów pasażerskich spod regulacji ustawowej wynika z art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy 2019/882. Wyłączenia określone w projekcie ustawy wynikają z przepisów dyrektywy, której zakres został opracowany z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. Na obecnym etapie, biorąc pod uwagę poziom zaawansowania usług transportowych, zdecydowano o przyjęciu przepisów dyrektywy w tym zakresie w jej oryginalnym brzmieniu, nie stosując rozszerzeń.</p>

		<p>sytuacja nierównego traktowania pasażerów. Zresztą nie widać uzasadnienia, by wyłączać przewozy wojewódzkie czy przewozy gmin na prawach powiatu (jak Warszawa czy Kraków).</p>			
--	--	--	--	--	--

art. 4	Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji	Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji uprzejmie informuje, że zupełnie nie rozumiemy jakie podmioty realizujące autobusową komunikację pasażerską będą zobowiązane do stosowania przepisów o zapewnianiu spełniania wymogów dotyczących dostępności tych usług w zakresie określonym ustawą, ponieważ: w art. 2 ust. 2 określono, że usługodawca ma zapewnić "spełnianie wymogów dostępności" dla świadczonych usług, a w art. 3 ust. 2 pkt 3 precyzuje te usługi jako towarzyszące usługom pasażerskiego transportu autobusowego i autokarowego, w zakresie: stron internetowych, w aplikacjach mobilnych, podczas sprzedaży	brak	brak	Do zapewniania spełniania wymogów dostępności odnoszących się do usług towarzyszących usługom pasażerskiego transportu autobusowego i autokarowego, wymienionych w art. 3 ust. 2 pkt 3 projektu ustawy, zobowiązane są podmioty świadczące usługi wskazane w art. 5 pkt 31 projektu ustawy. Są to podmioty świadczące usługi objęte art. 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 181/2011. Art. 4 ust. 1 projektu ustawy wyłącza spod obowiązku zapewniania spełniania wymogów dostępności mikroprzedsiębiorców świadczących usługi, a ust. 3 tego samego artykułu wyłącza usługi komunikacji miejskiej oraz metropolitalne, gminne, powiatowe, powiatowo-gminne i wojewódzkie przewozy pasażerskie, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1371 i 2445) z wyjątkiem art. 3 ust. 2 pkt 3 lit. e. Wyjątek ten odnosi się do dostarczania informacji w przeznaczonych do tego interaktywnych terminalach samoobsługowych znajdujących się na terytorium Unii Europejskiej, z wyjątkiem terminali instalowanych jako zintegrowane części pojazdów.
--------	--	---	------	------	---

		<p> biletów elektronicznych, podczas dostarczania informacji związanych z tymi usługami, w tym informacji o podróży w czasie rzeczywistym, w terminalach samoobsługowych , ale tylko znajdujących się na dworcach (znajdujące się w autobusach są z tego obowiązku wyłączone). W art. 4 określono, że przepisów ustawy nie będzie stosować się do usług świadczonych przez mikroprzedsiębiorców oraz w przypadku usług komunikacji miejskiej oraz do metropolitalnych, gminnych, powiatowych, powiatowo - gminnych i wojewódzkich przewozów pasażerskich, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 o publicznym transporcie </p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>zbiorowym (Dz. U. z 2021 poz. 1371 i 2445), ale z wyłączeniem jednak usług świadczonych w terminalach samoobsługowych znajdujących się na dworcach i przystankach. Rozumiemy, że chodzi tu o wymogi informacyjne w zakresie rozkładów jazdy wynikające z przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 8). W świetle powyższych zapisów nie jest jasne, czy projektowana ustawa obowiązuje w zakresie przewozów drogowych określonych w ustawie o transporcie drogowym. Większość przewozów osób na terenie kraju (oceniamy, że jest to ok 80% wszystkich kursów, poza komunikacją miejską), jest realizowanych nie na podstawie</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>przepisów określonych w/w pkt 2, a w oparciu o art. 18 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. tj. z 2022 r. poz. 180), której obowiązywanie jest systematycznie przez Sejm co roku przedłużane.</p>			
--	--	---	--	--	--

art. 4	Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji	<p>Za organizację przewozów wymienionych w art. 4 odpowiadają właściwe jednostki samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego, powiatowego lub gminnego, to nie rozumiemy, dlaczego - w przypadku jednak nie wyłączenia jakiegoś fragmentu usługi - ma za to odpowiadać przedsiębiorca/operator, a nie organizator przewozów, czyli jednostka samorządu terytorialnego, która wprost za takie przewozy odpowiada i je organizuje? Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym nakłada na organizatorów przewozów obowiązek publikacji pełnych rozkładów jazdy w organizowanej przez siebie komunikacji.</p> <p>Czy przepisy projektowanej ustawy mają nie dotyczyć jednostek samorządu</p>	brak	brak	<p>Obowiązek zapewniania spełniania wymogów dostępności produktów i usług objętych przepisami projektu ustawy został nałożony na podmioty gospodarcze. W przypadku zapewniania spełniania wymogów dostępności usług towarzyszących usługom pasażerskiego transportu autobusowego i autokarowego, odpowiednim podmiotem gospodarczym będzie usługodawca. Zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 37 usługodawca jest osobą fizyczną lub prawną, która świadczy usługę na rynku unijnym lub oferuje świadczenie takiej usługi konsumentom w Rzeczypospolitej Polskiej. Ze względu na posiadanie osobowości prawnej, jednostka samorządu terytorialnego zawiera się w definicji usługodawcy.</p>
--------	--	---	------	------	--

		terytorialnego wprost odpowiedzialnych za przewozy autobusowe pasażerskie o charakterze użyteczności publicznej?			
--	--	--	--	--	--

Art. 4 pkt 3	Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego	Na podstawie tego przepisu, ustawy nie stosuje się m.in. do usług komunikacji miejskiej oraz do metropolitalnych, gminnych, powiatowych, powiatowo-gminnych i wojewódzkich przewozów pasażerskich, z wyjątkiem art. 3 ust. 2 pkt 3 lit. e. ustawy	Proponowany przepis nie powinien stanowić stałej normy zwalniającej z przepisów ustawy. Przepis powinien być normą przejściową i końcową. Dla przepisu powinien zostać zastosowany dłuższy okres vacatio legis np. o 2 lata po wejściu w życie projektu ustawy. Po okresie tym wymienione w nim rodzaje przewozów jak i usługi komunikacji miejskiej zostaną dostosowane do wymogów określonych w projekcie ustawy.	Art. 2, ust. 2, lit. c. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 jak i przepisy, do których on odwołuje się definiują jedynie trzy rodzaje przewozów (miejskie, podmiejskie i regionalne). Nieprecyzyjność powyższych definicji budzi wątpliwości co do ich poprawnej interpretacji przez ustawodawcę w świetle ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym na potrzeby sporządzenia przedmiotowego aktu prawnego. Z kolei biorąc pod uwagę fakt, że osoby ze szczególnymi potrzebami najbardziej potrzebują ułatwienia w dostępie do najpowszechniejszych usług m.in. komunikacji miejskiej oraz wymienionych w art. 4, pkt. 3 rodzajów	Uwaga nieuwzględniona - wyłączenie usług komunikacji miejskiej oraz metropolitalnych, gminnych, powiatowych, powiatowo - gminnych i wojewódzkich przewozów pasażerskich spod regulacji ustawowej wynika z art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy 2019/882. Wyłączenia określone w projekcie ustawy wynikają z przepisów dyrektywy, której zakres został opracowany z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. Na obecnym etapie, biorąc pod uwagę poziom zaawansowania usług transportowych, zdecydowano o przyjęciu przepisów dyrektywy w tym zakresie w jej oryginalnym brzmieniu, nie stosując rozszerzeń.
--------------	---	---	---	---	--

				<p>przewozów pasażerskich, koniecznym jest zobowiązanie podmiotów, świadczących takie usługi, do spełnienia wymogów określonych w projekcie ustawy. Jeżeli podmioty te potrzebują więcej czasu z uwagi na masowość świadczonych usług proponujemy wydłużony okres dostosowania.</p>	
--	--	--	--	---	--

Art. 4	Polska Izba Książki (PIK)	Wyłączenie spod jego regulacji podręcznika, cyfrowego odzwierciedlenia podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych;	brak	<p>Zgodnie z art. 165 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2016 C 202, s. 1), dalej TFUE, Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową. Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – przepisy dyrektywy 2019/882 nie przewidują wyłączeń dla usługi rozpowszechniania książek elektronicznych. Zakres przedmiotowy dyrektywy został opracowany z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. W ramach implementacji dyrektywy do polskiego porządku prawnego, Polska zdecydowała o przyjęciu jej przepisów w oryginalnym brzmieniu, nie stosując dodatkowych wyłączeń. Zapewnianie spełniania wymogów dostępności usługi rozpowszechniania książek elektronicznych nie stanowi ingerencji w organizację systemu edukacyjnego.</p>
--------	---------------------------	---	------	--	---

				<p>funkcję społeczną i edukacyjną. Przepis art. 165 ust. 2 TFUE stanowi natomiast, iż działanie Unii zmierza do:</p> <p>1) rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków Państw Członkowskich;</p> <p>2) sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów;</p> <p>3) promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi;</p> <p>4) rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych Państw Członkowskich;</p> <p>5) sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno-</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>oświatowych a także zachęcania młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy;</p> <p>6) popieranie rozwoju kształcenia na odległość;</p> <p>7) rozwoju europejskiego wymiaru sportu, przez popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również przez ochronę integralności fizycznej i psychicznej sportowców, w szczególności tych najmłodszych.</p> <p>Dodatkowo z przepisu art. 6 lit.e TFUE wynika, iż Unia ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań Państw Członkowskich, w tym w zakresie edukacji.</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>Z powyższego należy wysunąć ogólny wniosek, iż Unia Europejska wspomaga państwa członkowskie w realizacji jedynie tych celów, które łatwiej jest osiągać, współpracując. Jednocześnie jednak zakres kompetencji Unii w dziedzinie edukacji został wyraźnie określony w przepisie art. 165 ust. 2 TFUE i uznać należy, iż jest to katalog zamknięty. W pozostałym zakresie w dziedzinie edukacji pełnię kompetencji zachowują Państwa Członkowskie. Zgodnie bowiem z art. 165 ust. 1 TFUE w ich zakresie odpowiedzialności należy organizowanie, administrowanie i finansowanie własnych systemów edukacyjnych. Nie może ulegać wątpliwości, iż przez organizowanie systemów edukacyjnych rozumie się nie tylko np.</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>organizację szkół i systemu nauczania, czy kształcenia nauczycieli, ale także określenie programów nauczania (w tym treści jakie się tam znajdują) oraz narzędzi służących do realizacji tych programów. W ramach polskiego porządku prawnego system edukacji, z wyłączeniem szkolnictwa wyższego, został zasadniczo uregulowany w:</p> <p>1) Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915), dalej Ustawa I;</p> <p>2) Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) oraz w przepisach wykonawczych do tych ustaw.</p> <p>Wśród narzędzi realizujących program nauczania można wymienić podręczniki, w tym podręcznik elektroniczny, cyfrowe odzwierciedlenie</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>podręcznika, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe, o których mowa w art. 3 pkt 23-25 Ustawy I. W rozdziale 3 „Zarządzanie szkołami i placówkami publicznymi” Ustawy I polski ustawodawca szczegółowo uregulował warunki dopuszczenia i niedopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, w tym podręcznika elektronicznego, natomiast w przepisach rozporządzenia z dnia 3 października 2019 r. Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2019 r. poz. 2013) uregulował wymagania stawiane podręcznikom, w tym podręcznikom elektronicznym.</p> <p>W związku z powyższym Polska korzystając ze swoich wyłącznych</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>kompetencji i działając w trybie art. 165 ust. 1 TFUE, zorganizowała swój system edukacji w zakresie podręczników, cyfrowego odzwierciedlenia podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych (oraz ich elektronicznych odpowiedników) będącymi narzędziami do nauczania programów nauczania. Biorąc to pod uwagę, stwierdzić należy, iż wyłącznie spod zakresu implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług do polskiego porządku prawnego, za pośrednictwem Projektu ustawy o zapewnianiu spełniania wymogów o dostępności niektórych produktów</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>i usług przez podmioty gospodarcze, kwestii elektronicznego podręcznika, materiału edukacyjnego oraz materiału ćwiczeniowego nie stanowi naruszenia przepisów tejże Dyrektywy (czy nieprawidłowości w jej implementacji), bowiem leży to w wyłącznej kompetencji Państwa Członkowskiego zgodnie z art. 165 ust. 1 TFUE.</p>	
--	--	--	--	--	--

Art. 4	Polska Izba Książki (PIK)	Wprowadzenie kryterium podmiotowego, na podstawie którego dystrybutor będzie mógł udostępnić na rynku produkt (książkę elektroniczną) wydany przez mikroprzedsiębiorcę w zgodzie z zapisem z art. 4 pkt.1. Projektu;	brak	<p>Rynek wydawniczy w Polsce jest bardzo rozdrobniony, większość podmiotów prowadzących działalność wydawniczą to małe, często rodzinne firmy, o niskich obrotach i niskiej rentowności. Większość obrotów na rynku książki wytwarzają wprawdzie duże wydawnictwa, jednakże książki mikro-wydawców są niezwykle ważne dla biblioróżnorodności i zapewnienia rozwoju ambitnej, wartościowej literatury. Ponadto specyfiką rynku wydawniczego w Polsce jest reguła, że wydawcy-mikroprzedsiębiorcy nie świadczą usługi rozpowszechniania swoich książek elektronicznych. Usługi te są świadczone przez większe podmioty gospodarcze - dystrybutorów. Z tego też względu</p>	Uwaga nieuwzględniona - przepisy dyrektywy 2019/882 nie przewidują wyłączeń dla usługi rozpowszechniania książek elektronicznych. Zakres przedmiotowy dyrektywy został opracowany z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. W ramach implementacji dyrektywy do polskiego porządku prawnego, Polska zdecydowała o przyjęciu jej przepisów w oryginalnym brzmieniu, nie stosując dodatkowych wyłączeń.
--------	---------------------------	--	------	---	---

				<p>wyłączenie mikroprzedsiębiorców spod regulacji Projektu choć jest zasadne, to jednak w odniesieniu do rynku wydawców książkowych musi zostać uzupełnione przez regulację, która pozwoli dystrybutorom książek elektronicznych na oferowanie książek wydawców wyłączonych spod regulacji Projektu.</p> <p>W konsekwencji regulacji w obecnej postaci bowiem usługi wydawców-mikroprzedsiębiorców nie będą wprowadzane na rynek, co spowoduje wiele niekorzystnych dla rynku książek elektronicznych zmian, m.in. zahamowanie jego rozwoju, wykluczenie tych wydawców z obrotu rynkowego, zagrożenie bibloróżnorodności (co w istocie stoi w sprzeczności wobec idei dostępności), a w</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>ostateczności spadek czytelnictwa.</p> <p>W związku z powyższym, jeszcze raz postulujemy, aby Projekt uwzględnił kryterium podmiotowe, na podstawie którego dystrybutor będzie mógł udostępnić na rynku produkt (książkę elektroniczną) wydany przez mikroprzedsiębiorcę, tym bardziej, że zgodnie z art. 4 p.6 Dyrektywy „Państwa członkowskie zapewniają mikroprzedsiębiorstwom wytyczne i narzędzia, aby ułatwić stosowanie krajowych środków transponujących niniejszą dyrektywę. Państwa członkowskie opracowują te narzędzia w porozumieniu z odpowiednimi interesariuszami.”</p>	
--	--	--	--	--	--

Art. 4	Polska Izba Książki (PIK)	Wyłączenie spod jego regulacji publikacji, które powstały i zostały opublikowane przed 2015 rokiem.	brak	<p>W ostatnim czasie przeprowadzono wśród członków PIK analizę oferty wydawniczej i na jej podstawie wnosimy o wyłączenie spod Projektu tych publikacji, które powstały przed 2015. Formaty tych publikacji nie pozwalają na konwersję do formatów zapewniających dostępność. Wymagałoby to przygotowania (przepisania, składu i opracowania, itp.) publikacji od początku. Są to tytuły bardzo często unikatowe (nieodstępne w wersjach papierowych – wyczerpany nakład), skierowane na niszowe rynki, specjalistyczne, zazwyczaj bardzo niskonakładowe i niejednokrotnie tylko w tej postaci dostępne na rynku. Konieczność ich ponownego przygotowania, z</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – Przepisy dyrektywy 2019/882 nie przewidują wyłączeń dla publikacji, które powstały i zostały opublikowane przed 2015 r. Zakres przedmiotowy dyrektywy został opracowany z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. W ramach implementacji dyrektywy do polskiego porządku prawnego, Polska zdecydowała o przyjęciu jej przepisów w oryginalnym brzmieniu, nie stosując dodatkowych wyłączeń.</p>
--------	---------------------------	---	------	--	--

				<p>dużym prawdopodobieństwem spowoduje zniknięcie z rynku tych tytułów, a tym samym zubożenie specyficznej oferty wydawniczej</p>	
--	--	--	--	---	--

Art. 5 pkt 1	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Alternatywne i wspomagające metody komunikacji (pkt. 1). Sama definicja jest prawidłowa, ale niewiele wnosi i w treści ustawy wydaje się być błędnie stosowana. Jeżeli uznają Państwo za słuszne poprawienie w treści ustawy, to należy usunąć tę definicję. Dyrektywa nie tylko nie definiuje, ale nie posługuje się sformułowaniem alternatywne i wspomagające metody komunikacji. Wskazuje na technologie i systemy komunikacyjne, urządzenia asystujące.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian przepisów projektu ustawy.
Art. 5 pkt 3	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Czytnik książek elektronicznych (pkt.2.) - definicja pomija użyte w dyrektywie wyrażenie: "specjalne urządzenie" co powoduje, iż każde urządzenie umożliwiające korzystanie z plików książek elektronicznych zdefiniowane jest jako	brak	brak	Uwaga uwzględniona - art. 5 pkt 3 projektu ustawy został przeredagowany.

		czytnik (również smartfony, tablety, komputery). Czy taka była intencja ustawodawcy?			
--	--	--	--	--	--

Art. 5 pkt 3	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Dostępność (pkt. 3) została zdefiniowana jako będąca wynikiem zastosowania projektowania uniwersalnego lub racjonalnych usprawnień.</p> <p>Tymczasem dyrektywa wskazuje, że:</p> <p>“Accessibility should be achieved by the systematic removal and prevention of barriers, preferably through a universal design or ‘design for all’ approach, which contributes to ensuring access for persons with disabilities on an equal basis with others. According to the UN CRPD, that approach ‘means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design’. In line with the UN CRPD, ‘universal design’</p>	brak	brak	Uwaga uwzględniona - art. 5 pkt 4 projektu ustawy został przeredagowany.
--------------	---	---	------	------	--

		<p>shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed’.</p> <p>Furthermore, accessibility should not exclude the provision of reasonable accommodation when required by Union law or national law.</p> <p>Accessibility and universal design should be interpreted in line with General Comment No 2(2014)</p> <p>– Article 9:</p> <p>Accessibility as written by the Committee on the Rights of Persons with Disabilities.”</p> <p>Oznacza to, że dostępność jest zapewniana poprzez uniwersalne projektowanie i projektowanie bez barier. Nie wyklucza to racjonalnych dostosowań, ale są one ewidentnie traktowane jako “gorsza” dostępność. Ustawienie tych</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p> metod na równi w projektowanej definicji sprawi, że wybierane będzie racjonalne dostosowanie, które nie wymaga przeprojektowania produktu lub usługi, a jednocześnie ten obowiązek pojawi się w konkretnym przypadku i nie zapewni systemowej zmiany. Dodatkowo zwracamy uwagę, na co wskazywano już wcześniej, że pojęcie "racjonalne usprawnienia" odnosi się raczej do ludzi, których się "usprawnia", a nie produktów i usług. W tym przypadku należy stosować raczej pojęcie "racjonalnego dostosowania". Na marginesie należy zauważyć, że wprowadzona do porządku prawnego kolejna definicja dostępności (inna niż w ustawie o zapewnianiu dostępności) może </p>			
--	--	--	--	--	--

		stwarzać problemy interpretacyjne na styku tych ustaw.			
--	--	--	--	--	--

Art. 5 pkt 8	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Interfejs użytkownika (pkt. 8) obejmuje tylko elementy oprogramowania. Tymczasem interfejs użytkownika może być także sprzętowy, na przykład przyciski, pokrętła, gniazdo słuchawkowe itp.	brak	brak	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w obecnym brzmieniu zawiera definicję interfejsu obejmującą zarówno elementy oprogramowania, jak i sprzętu.
Art. 5 pkt 12	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Narzędzia wspomagające (pkt. 12) przyjęto jako tłumaczenie pojęcia "assistive technology". W Polsce najczęściej stosowane jest tłumaczenie "technologie asystujące" lub "technologie wspomagające".	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – stosowane w ustawie pojęcie „narzędzia wspomagające” jest pojęciem szerszym od zaproponowanych terminów, obejmującym zarówno rozwiązania technologiczne, oprogramowanie, jak i sprzęt stosowany w celu poprawy funkcjonalności podczas korzystania z produktu albo usługi przez osoby ze szczególnymi potrzebami.

Art. 5 pkt 23	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Usługi handlu elektronicznego (pkt. 23) - w obrocie prawnym funkcjonuje już określenie: "świadczenie usługi drogą elektroniczną" zdefiniowane w Ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 344). Wydaje się, że nie jest celowe wprowadzenie kolejnej definicji dotyczącej analogicznego katalogu usług.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - przytoczona definicja nie jest tożsama z definicją zawartą w projekcie ustawy i odnosi się do sposobu świadczenia usług. Pojęcie "usługi handlu elektronicznego" zdefiniowane w art. 5 pkt 34 projektu ustawy jest szersze i rodzajowo różne od pojęcia "świadczenia usługi drogą elektroniczną" zdefiniowanego w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Usługi handlu elektronicznego są częściowo usługami świadczonymi drogą elektroniczną.
---------------	---	---	------	------	--

Art. 5 pkt 31	Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji	W art. 5 pkt 31 zdefiniowano, że "usługi autobusowego transportu pasażerskiego - to usługi objęte art. 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 181/2011". Czyli dotyczy to wszystkich przewozów regularnych oraz przewozów okazjonalnych na trasach powyżej 250 km, ale w ust. 2 tego rozporządzenia jest wymienione 12 wyjątków, w których chyba należałoby te przepisy jednak stosować. W związku z przepisami tego Rozporządzenia 181/2011 w ustawie o transporcie drogowym z 2015 r. wprowadzono Rozdział 8a "Wyznaczanie dworców, w których jest udzielana pomoc osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej".	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian przepisów projektu ustawy. Celem projektowanej ustawy jest implementacja do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy 2019/882. Zakres przedmiotowy ustawy wynika bezpośrednio z przepisów dyrektywy.
---------------	--	---	------	------	---

		<p>Dotychczas Minister Infrastruktury w Obwieszczeniu (Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury z 16.02.2021 r. poz. 12) wymienił ich 8 a - naszym zdaniem - powinno ich być ok 100. W ustawie o transporcie drogowym określono odpowiedzialnych, określono terminy, określono dosyć wysokie kary, jakie mieli nakładać wojewodowie, a pasażerowie żadnych efektów w skali całego kraju raczej nie widzą. Nie rozumiemy więc, w jakim celu mają być uchwalane kolejne przepisy dotyczące autobusowego transportu pasażerskiego, znowu tak niejasne i nieprecyzyjne, skoro Państwo przez 7 lat nie potrafiło zdecydować się, jaki ostatecznie model przewozów osób w transporcie drogowym ma obowiązywać i czy</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>ma on być zgodny z przepisami Rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego, czy może kiedyś powstanie jakiś ostateczny model "wyłącznie polski" pozamiejskich autobusowych przewozów drogowych.</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 6	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W art. 6. określono obowiązki Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Wydaje się, że brakuje tu bardzo ważnego obowiązku, wynikającego także z Konwencji praw osób z niepełnosprawnością, jakim jest tworzenie i publikowanie standardów dostępności. W tym momencie żaden podmiot nie został do tego zobowiązany.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – W związku z postępującym rozwojem technologicznym różnorodnymi podejściami do projektowania, tworzenie technicznych wymogów i standardów dostępności byłoby rozwiązaniem nieracjonalnym. Byłoby to niepraktyczne również z punktu widzenia regulacji prawnej, gdyż każda zmiana standardu wiązałaby się z potrzebą nowelizacji wszystkich przepisów obowiązujących w tym zakresie. Przepisy dyrektywy przewidują utworzenie normy europejskiej dla tego konkretnego aktu prawnego, która będzie brała pod uwagę najnowszy standard WCAG. Norma jest w trakcie opracowywania, instytucje normalizacyjne pracują nad jej ostatecznym kształtem. Dostępne są także dobre praktyki i specyficzne wymogi techniczne, z których mogą korzystać zarówno producenci, jak i organy nadzoru. Założenie ustawy jest takie, że przedsiębiorcy mogą korzystać z obowiązujących norm i standardów, ale nie muszą, tak długo jak wymóg funkcjonalny określony w ustawie jest spełniony.
--------	---	---	------	------	--

Art. 6	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W Ustawie różne obowiązki przyporządkowane różnym organom. Brakuje jednak - wzorem art. 8 i 9 Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami - przyporządkowania jednemu z tych podmiotów obowiązku koordynacji zapewniania dostępności produktów i usług. Naturalnym wydaje się, że tę rolę powinien pełnić Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Byłoby to spójne z ww. Ustawą. Dodatkowo, ujęcie w wielu zadaniach z art. 6 inicjowania działań wskazuje właśnie na koordynacyjną rolę tego Ministra. Wprowadzenie do art. 6 można by było wzorować na wspomnianych art. 8 i 9 ww. Ustawy. Oprócz</p>	<p>Pkt 1 (art. 6) powinien dotyczyć monitorowania dostępności produktów i usług, a nie tylko stosowania przepisów ustawy. Tym bardziej, że pkt 2 wskazuje, że mogą być inne przepisy w tym zakresie.</p> <p>Lista wskazanych podmiotów do współpracy w pkt. 5 jest otwarta. Jednak Dyrektywa wskazuje szczególnie ważne podmioty w tym obszarze. W motywie 96 jest mowa o tym, że "Należy rozwijać współpracę między organami i odpowiednimi interesariuszami, w tym z osobami z niepełnosprawnościami i organizacjami reprezentującymi takie osoby". Postulatu tego nie spełnia pkt 9, który dotyczy inicjowania współpracy pomiędzy podmiotami trzecimi. Zatem należy do podmiotów enumeratywnie wymienionych w pkt. 5 dodać organizacje</p>	brak	<p>Uwaga częściowo uwzględniona - w art. 6 pkt 8 dodano zapis "organizacjami pozarządowymi, w szczególności zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami". Motyw 96 preambuły dyrektywy 2019/882 został wdrożony poprzez art. 6 ust. 4 i 8 projektu ustawy.</p> <p>Zakres obowiązków Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego określony w projekcie ustawy jest tożsamy z zakresem obowiązków określonych w art. 9 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, nie ma zatem potrzeby preredagowania tego przepisu.</p>
--------	---	--	--	------	---

		<p>tę listę zadań w art. 6 powinna być otwarta (jak w Ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami).</p>	<p>pozarządowe (lub w zawęzić, że szkodą dla sprawy, do organizacji zrzeszających osoby ze szczególnymi potrzebami; zawężenie może wyeliminować, na przykład, organizacje parasolowe czy fundacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami).</p> <p>W pkt. 6 - wzorem Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami - "prowadzenie działań informacyjnych" należy poprzedzić "wyznaczeniem kierunków". Byłby to też odpowiednik inicjowania działań z pkt. 2, 7 i 8.</p> <p>W pkt. 9 - analogicznie jak w przypadku pkt. 5 - warto odwoływać się do organizacji pozarządowych (a nie tylko do organizacji zrzeszających osoby ze szczególnymi potrzebami).</p>		
--	--	---	---	--	--

Art. 6	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Warto zastanowić się, czy Ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego nie przydałby się wielosektorowy organ opiniotawczo-doradczy. Zapewne takie ciało mogłoby podnieść efektywność działań. Można rozważyć powołanie takiego ciała. Jednak lepszym rozwiązaniem byłoby - jak się wydaje - poszerzenie kompetencji Rady Dostępności (o której mowa w art. 13 Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) o zadanie związane z dostępnością produktów i usług.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - Rada Dostępności, powołana na podstawie art. 13 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jako organ opiniotawczo - doradczy, pierwotnie wyposażona została w kompetencje pozwalające na zajmowanie się kwestią dostępności produktów i usług, nie ma zatem potrzeby poszerzenia katalogu jej zadań.
Art. 6 ust. 3 i art. 61 ust. 4	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W art. 6 ust. 3 i 61 ust. 4 projektu należy rozważyć przy zapisie wyliczenia (jako, że zawiera ono wykluczające się treści) użycie słowa „albo”.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - przytoczone przepisy nie zawierają wykluczających się treści.

Art. 7 ust. 1 pkt 1	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Art. 7. ust. 1 określa spełnianie wymogów dostępności w zakresie informacji o produkcie. Wydaje się, że część tych wymagań będzie trudna lub niemożliwa do spełnienia.</p> <p>W pkt 1:</p> <p>a) udostępniane za pomocą więcej niż jednego kanału sensorycznego. Może to być niemożliwe z powodów technicznych, nawet w przypadku produktów wskazanych wprost w projekcie. Dekoder telewizyjny prawie nigdy nie ma głośnika, bo jest w takim sprzęcie zbędny. Nie da się zatem tych informacji przekazać dźwiękiem. Dodanie płyty CD do opakowania nie jest rozwiązaniem, ponieważ coraz częściej użytkownicy nie mają na czym jej odtworzyć.</p> <p>b) przedstawione: w sposób zrozumiały i postrzegalny,</p>	brak	brak	<p>Uwaga częściowo uwzględniona - pojęcie "kształtu" czcionki zastąpione zostało pojęciem "kroju". Obowiązek zapewniania przez podmioty gospodarcze spełniania wymogów dostępności w zakresie informacji o produkcie przewidzianych w art. 7 projektu ustawy wynika z Załącznika I sekcji 1 ust. 1 dyrektywy 2019/882.</p>
---------------------	---	---	------	------	--

		<p>– za pomocą czcionki o odpowiednim rozmiarze i kształcie, z uwzględnieniem przewidywalnych warunków użytkowania oraz z zastosowaniem wystarczającego kontrastu i regulowanych odstępów między literami, wierszami i akapitami. To również może być niemożliwe w wielu produktach. Produkty mogą nie mieć wyświetlacza w ogóle, a na opakowaniu nie da się zapewnić regulacji odstępów między wyrazami i wierszami. Sugeruję też usunięcie pojęcia “kształtu czcionki”, które w typografii nie występuje. Można użyć “krój czcionek”.</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 7 ust. 1 pkt 2	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W pkt 2:</p> <p>c) są przedstawione w formatach tekstowych umożliwiających tworzenie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji, które mogą być przedstawiane za pomocą więcej niż jednego kanału sensorycznego. Wydaje się, że alternatywne i wspomagające metody komunikacji zostały tu przywołane błędnie. Tekstu nie da się przetworzyć automatycznie na AAC. Poza tym AAC są przeznaczone do wspomagania komunikacji niewerbalnej, jak to zostało zresztą zdefiniowane w art. 5 projektu ustawy.</p> <p>Intencja projektodawcy nie jest tu jasna, ale można się domyślać, że chodzi tu o pochodzącą z WCAG wytyczną 1.1 Alternatywa tekstowa Zapewnij tekstowe</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 1 projektowanej ustawy, pojęcie "wspomagające metody komunikacji" nie wyklucza zastosowania zasugerowanych form przedstawienia tekstu, takich jak powiększony druk, brajl, mowa syntetyczna, symbole lub prostszy język.</p>
---------------------	---	---	------	------	--

		<p>zamienniki wszystkich treści nietekstowych, aby można je było zamienić na inne formy (np. powiększony druk, brajl, mowa syntetyczna, symbole lub prostszy język). Jeżeli dobrze odczytujemy tę intencję, to należy zrezygnować z aktualnego brzmienia na rzecz prostszego: są przedstawione w formatach tekstowych umożliwiającich tworzenie alternatywnych formatów.</p> <p>Pojęcie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji pojawia się jeszcze w innych miejscach ustawy, na przykład art. 12, pkt 2, lit.c.</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>Art. 7 - 12 oraz 15 oraz 16- 18</p>	<p>Związek Pracodawców Branży Internetowej (IAB)</p>	<p>W zakresie odniesienia do kryteriów: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i kompatybilność. Są to pojęcia ocenne, a ich definicje zawarte w ustawie nie odnoszą się do konkretnych standardów (np. wytycznych WCAG), które mogłyby stanowić: a) minimalny pułap niezbędny do uznania tych przesłanek za spełnione lub b) byłyby punktem odniesienia do samodzielnej oceny takiej zgodności z ustawą. Pozostawienie w ustawie bardzo ogólnych kryteriów oceny zgodności znajduje uzasadnienie wtedy, gdy już sama ustawa wskazuje wprost na możliwe drogi ich konkretyzacji np.: stworzenie listy standardów uznawanych za odpowiednie na gruncie ustawy lub wypracowanie przez</p>	<p>brak</p>	<p>Podtrzymujemy zgłoszoną uwagę oraz zwracamy się z prośbą, by w ustawie znalazło się wskazanie, że przedsiębiorcy stosujący się do wytycznych branżowych spełniają standardy dostępności. W samej ustawie nie ma potwierdzenia, że korzystanie z dostępnych kodeksów dobrych praktyk będzie wystarczające do uznania standardu dostępności. Brak uwzględnienia zgłoszonej przez IAB uwagi sprawia, że problem ogólnych kryteriów ocennych pozostaje nierozwiązany, a przedsiębiorcy nie będą mieli pewności, czy stosowane przez nich standardy będą spełniały wymogi wymagane przez ustawę.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – samoregulacje branżowe nie stanowią aktu prawa powszechnie obowiązującego, mogą być zatem regulowane w sposób dowolny. Z tego względu regulacja ustawowa nie stosuje odesłań do ich treści. Dobre praktyki branżowe mogą być stosowane pomocniczo w procesie zapewniania dostępności produktów i usług i mogą być wskazane w dokumentacji technicznej, jeśli odpowiadają określonym w ustawie wymogom dostępności.</p>
--	--	--	-------------	--	---

		<p>poszczególne branże własnych wytycznych i samoregulacji w tym zakresie, uwzględniających specyfikę oferowanych produktów lub usług.</p> <p>W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano, że: „Przepisy nie określają szczegółów technicznych, co wymaga od podmiotów gospodarczych poszukiwania adekwatnych rozwiązań technologicznych przy wykorzystaniu powszechnie dostępnych standardów bądź projektowaniu innowacyjnych rozwiązań. Podejście ogólne, funkcjonalne, jest zatem z jednej strony wyzwaniem dla przedsiębiorstw, z drugiej strony – może stać się motorem innowacyjności i stanowić o przewadze</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>konkurencyjnej firmy”. W pełni podzielamy to podejście, jednak zwracamy uwagę, że przy tak przedstawionym założeniu nie uwzględniono, że brak jakiegokolwiek odniesienia, choćby porównawczego, do konkretnych standardów powoduje brak jasności co do stawianych przez ustawę wymagań dostępności.</p> <p>Podtrzymujemy naszą opinię, że branżowa samoregulacja lub współregulacja stanowiąca uznawanych za odpowiednie na gruncie ustawy lub wypracowanie przez poszczególne branże własnych wytycznych i samoregulacji w tym zakresie, uwzględniających specyfikę oferowanych produktów lub usług uzupełnienie do ogólnych dyspozycji ustawowych</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>pozytywnie przyczyniłaby się do zapewniania lepszej i optymalnej dostępności. Warto zatem ująć w ustawie odpowiednią do tego dyspozycję</p>			
Art. 8 pkt 1 lit. c	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W art 8 pkt 1 c) wykorzystuje elementy wizualne – zapewnia się elastyczne sposoby poprawy wyrazistości wizji oraz rozwiązania umożliwiające powiększanie obrazu, zwiększanie jasności i kontrastu dla komunikacji, informacji i obsługi, a także interoperacyjność z narzędziami wspomagającymi i programami umożliwiającymi nawigację po interfejsie</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona – definicja interfejsu zawarta w art. 5 pkt 10 projektu niniejszej ustawy nie obejmuje elementów takich jak diody, światełka i oznaczenia, a w związku z tym, nie nakłada wymogu adaptacji tych elementów zgodnie z wymogami dostępności.</p>

		<p>użytkownika produktu. "Elementy wizualne" to także różnego rodzaju diody, światełka, a nawet oznaczenia w innych kolorach. Takich elementów nie da się zaadaptować. Kontekst pokazuje, że zapewne chodzi tu raczej o wyświetlacz.</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 8 pkt 1 lit. f	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>“Dźwięk” to szerokie pojęcie, ponieważ oznacza zarówno pojedyncze dźwięki sygnalizacyjne, melodie, nagrania i syntezę mowy. Nie do wszystkich da się zastosować wymienione wymagania. Te wymagania najbardziej pasują do komunikatów głosowych, w tym syntezy mowy. Niejasny jest fragment o redukcji zakłóceń. Warto w tym miejscu przeredagować przepis, by nie budził wątpliwości.</p>	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – uwaga nie zawiera uzasadnienia ani propozycji zmian przepisów projektu ustawy.
---------------------	---	--	------	------	--

Art. 8 pkt 5	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W pkt 5:</p> <p>c) oprogramowanie i sprzęt służące do łączenia się z narzędziami wspomagającymi. Jak wspomniano na początku - "technologiami asystującymi". Nie każdy produkt daje możliwość połączenia z technologiami asystującymi. Tu należy dodać jakieś warunki.</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona – wymóg zapewnienia możliwości połączenia produktu z narzędziami wspomagającymi wynika z Załącznika I sekcji I pkt 2 lit. n dyrektywy 2019/882.</p> <p>Stosowane w ustawie pojęcie „narzędzia wspomagające” jest pojęciem szerszym od zaproponowanego terminu, obejmującym zarówno rozwiązania technologiczne, oprogramowanie, jak i sprzęt stosowany w celu poprawy funkcjonalności podczas korzystania z produktu albo usługi przez osoby ze szczególnymi potrzebami.</p>
--------------	---	--	------	------	--

Art. 9 ust. 1 lit. b	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W art. 9, ust. 1 wątpliwości budzi "b) korzystanie z właściwości zapewniających spełnianie wymogów dostępności bez konieczności ich aktywowania." W powszechnym rozumieniu "aktywowanie" oznacza "włączenie", a tego nie da się zrobić. Sposób korzystania z ekranu dotykowego przy włączonym czytniku ekranu zasadniczo się różni od standardowej obsługi. Inne rozwiązania dostępności także mogą się różnić. Jeżeli zaś przez "aktywację" należy rozumieć to, że rozwiązania nie są systemowo wyłączone, to jest to warunek słuszny. Jednak w tym przypadku treść przepisu warto doprecyzować.</p>	brak	brak	<p>Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w brzmieniu opublikowanym na BIP RCL 15 lipca został doprecyzowany tak, aby pojęcie "aktywacji" zawarte w art. 9 ust. 1 nie budziło wątpliwości interpretacyjnych.</p>
----------------------	---	--	------	------	--

Art. 9 ust. 2	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W ust. 2 słowo "dotykowego" warto zamienić na "dotykiem".	brak	brak	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w brzmieniu opublikowanym na BIP RCL 15 lipca zawiera sformułowanie "do rozpoznania dotykiem".
---------------	---	---	------	------	---

Art. 11 pkt 1 lit. c	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W art. 11, pkt 1 znajduje się "c) eliminuje zakłócenia ze strony narzędzi wspomagających". Intencja tego przepisu jest niezrozumiała. Technologie asystujące, jeżeli nawet generują zakłócenia, to jest to część ich działania. Bez doprecyzowania ten przepis jest bez sensu	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - obowiązek eliminowania zakłóceń ze strony narzędzi wspomagających przez konsumenckie urządzenia końcowe z interaktywnymi zdolnościami obliczeniowymi wynika z Załącznika I sekcji I pkt 2 lit. o (III) dyrektywy 2019/882.
----------------------	---	---	------	------	--

Art. 12 pkt 4	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W art. 12 pkt 4 wskazano 4 zasady dostępności: postrzegalność, funkcjonalność, zrozumiałość i kompatybilność. Jest to oczywiste odniesienie do standardu Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) oraz normy EN-301549. Jest to także nawiązanie do ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Jednak "kompatybilność" nie jest jedną z czterech zasad, ale jedną z 13 wytycznych. W dyrektywie użyte jest pojęcie "robustness", a w WCAG "robust".</p> <p>W oficjalnym tłumaczeniu WCAG zostało przetłumaczone na "solidność" (oficjalne tłumaczenie WCAG 2.1). Wydaje się, że skorzystanie z powszechnie</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - W ramach transpozycji prawa Unii Europejskiej prawodawca polski jest zobligowany do wdrożenia aktu prawnego do krajowego porządku prawnego i uwzględnienia kultury prawnej. Oznacza to także konieczność wzięcia pod uwagę legalnych definicji pojęć już obowiązujących w prawie polskim.</p> <p>Funkcjonowanie pojęcia "kompatybilność" w polskim obrocie prawnym, przemawia za użyciem tego pojęcia zgodnie z tłumaczeniem na język polski dyrektywy 2019/882.</p>
---------------	---	--	------	------	---

		<p>stosowanego standardu i normy europejskiej jest w tym przypadku ważniejsze od spójności z błędnymi definicjami z ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.</p> <p>Analogiczna uwaga odnosi się do art. 14 pkt 1, a także art. 16, pkt 1, art. 17 pkt 5, art. 18 pkt 2</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 17 pkt 1	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W art. 17 pkt 1 obowiązek synchronizacji powinien dotyczyć nagrania lektorskiego, a nie każdego dźwięku. Dźwiękiem może być podkład muzyczny, którego nie da się synchronizować z tekstem. Można też wskazać wyłączenie dla pewnych elementów dźwiękowych	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – Książka elektroniczna (e-book) nie zawiera w swojej definicji nagrania lektorskiego. Nagranie dźwiękowe, zawierające odczytany przez lektora tekst publikacji książkowej, to właściwość książki mówionej (audiobooka).
---------------	---	---	------	------	--

Art. 17 pkt 2	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W pkt 2 zapewnienie interoperacyjności powinno wystarczyć. Można zatem skrócić do "interoperacyjność pliku książki elektronicznej z technologiami asystującymi".	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona – przepis zaproponowany w projekcie ustawy jest bardziej szczegółowy i nie pozostawia wątpliwości interpretacyjnych co do znaczenia pojęcia „interoperacyjności” pliku książki elektronicznej z narzędziami wspomagającymi.
---------------	---	--	------	------	---

Art. 20	Związek Pracodawców Branży Internetowej (IAB)	<p>W pełni popieramy słusznie wprowadzoną w art. 20 instytucję domniemania zgodności, o której mowa w ustawie, jeśli tylko stosowane rozwiązania są zgodne z odpowiednimi postanowieniami norm zharmonizowanych lub specyfikacji technicznych. Należy jednak w tym miejscu wskazać, że: a) ustawa powinna przewidywać analogiczne domniemanie dla wszystkich produktów i usług, a nie jak obecnie - odnoszące się do ich bardzo wąskiej kategorii; b) rozszerzyć katalog odniesień do na kodeksy dobrych praktyk lub inne regulacje branżowe. Samo odesłanie do norm zharmonizowanych i specyfikacji technicznych nie wydaje się być</p>	brak	<p>Brak uwzględnienia niniejszej uwagi sprawia, że przedsiębiorca, nie ma pewności, czy stosowane przez niego standardy dostępności będą uznane za odpowiednie w trakcie kontroli ze strony organu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – samoregulacje branżowe nie stanowią aktu prawa powszechnie obowiązującego, mogą być zatem regulowane w sposób dowolny. Z tego względu regulacja ustawowa nie stosuje odesłań do ich treści. Dobre praktyki branżowe mogą być stosowane pomocniczo w procesie zapewniania dostępności produktów i usług i mogą być wskazane w dokumentacji technicznej, jeśli odpowiadają określonym w ustawie wymogom dostępności.</p>
---------	---	--	------	--	---

		<p>wystarczające. Ponadto, w naszej ocenie ustawa powinna również przewidywać możliwość wystąpienia o wiążącą opinię do organów kontroli, w zakresie oceny czy podejmowane działania spełniają ustawowe wymogi dostępności</p> <p>Ustawa nie zapewnia żadnej możliwości weryfikacji czy zastosowane przez przedsiębiorcę rozwiązania są zgodne z wymaganiami dostępności. Brak takiej możliwości prowadzi do sytuacji, w której podmiot gospodarczy - mimo zachowania należytej staranności w działaniu - do dnia kontroli nie ma pewności, czy stosowane przez niego rozwiązania zostaną uznane przez organ kontroli za zgodne z wymogami czy nie. A przecież</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>przedsiębiorcy powinny mieć możliwość poszukiwania coraz to nowszych i optymalniejszych rozwiązań. Brak wyznaczenia minimalnego standardu tworzy niepewność zarówno po stronie przedsiębiorcy, który nie wie czy spełnia wymogi ustawowe, jak i po stronie organów nadzoru, które będą zmuszone stosować sankcje, w oparciu o nieostre kryteria. Natomiast źródłem tych minimalnych standardów powinny być tak samo branżowe akty samoregulacyjne co prawo stanowione</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 21 ust. 12	Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego	<p>Nawet po zmianie brzmienia, przepis ten nadal wyłącza spod zastosowania art. 21, ust. 1, pkt. 2 podmioty gospodarcze, które w celu zwiększenia dostępności produktu lub usługi otrzymują finansowanie z publicznych lub prywatnych źródeł innych niż zasoby własne.</p> <p>Nie wolno ignorować możliwości zaistnienia sytuacji, w której mimo tego, że przedsiębiorca w celu sprostania wymogom określonym w ustawie skorzysta z finansowania z publicznych lub prywatnych źródeł innych niż zasoby własne, to jednak nie osiągnie wymaganego poziomu dostępności np. z powodu wzrostu kosztów związanych z wybranym przez niego rozwiązaniem lub zmiennej sytuacji gospodarczej w kraju.</p>	Wykreślenie proponowanego przepisu ust. 12	<p>Do publicznych lub prywatnych źródeł finansowania można zaliczyć najbardziej pospolite formy inwestycji i rozwoju biznesu jak np. kredyt lub pożyczkę. Firmy z sektora MŚP cechuje często niski kapitał własny, co siłą rzeczy świadczy o ich „uzależnieniu” od ww. form wsparcia finansowego.</p> <p>Przepis w obecnym stanie uniemożliwia takim podmiotom skorzystanie z wyłączenia, o którym mowa w art. 21, ust. 1, pkt.2 projektu ustawy, przez uznanie wymogów ustawy za „nieproporcjonalne obciążenie”.</p> <p>Należy pamiętać o tym, że jeżeli nawet przedsiębiorca skorzysta z tej czy innej formy finansowania w celu sprostania wymogom określonym w ustawie, to może z tych bądź innych</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona - wyłączenie spod zastosowania art. 21 ust. 1 pkt 2 podmiotów gospodarczych, które w celu zwiększenia dostępności produktu lub usługi otrzymują finansowanie z publicznych lub prywatnych źródeł innych niż zasoby własne wynika z art. 14 ust. 6 dyrektywy 2019/882.</p> <p>Dyrektywa opracowana została z uwzględnieniem interesów wielu stron i ewentualnych nieproporcjonalnych obciążeń. W procesie implementacji do polskiego porządku prawnego, Polska zdecydowała się na transpozycję przepisów dyrektywy w oryginalnym brzmieniu, nie stosując rozszerzeń.</p>
-----------------	---	--	--	--	--

				<p>powodów nie osiągnąć wymaganego poziomu dostępności (np. z uwagi na nieprzewidywalny wzrost kosztów, związanych z wybrany przez niego rozwiązaniem). W takiej sytuacji przedsiębiorca zostaje „przyparty do ściany” mając do wyboru zaciągnięcie kolejnego kredytu (który nie wiadomo, czy zostanie udzielony, i który ewidentnie już nie opłaca się) bądź zostać narażonym na bardzo wysokie kary od organu nadzoru rynku.</p>	
--	--	--	--	--	--

Art. 32 ust. 2	Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego	Proponowany przepis warunkuje spełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 32, ust.1 od uzyskania certyfikatu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.	Proponujemy zrezygnować z kosztownego dla przedsiębiorcy certyfikatu na rzecz oświadczenia przedsiębiorcy o spełnieniu wymagań. Nowe brzmienie ust. 2: „2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, uważa się za spełniony w przypadku, gdy usługodawca, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, złoży organowi nadzoru oświadczenie o spełnieniu wymogu dostępności. Takie oświadczenie jest weryfikowane przez organ nadzoru, organy kontrolne PIP, PIS w czasie rutynowej lub okresowej kontroli usługi lub obiektu użyteczności publicznej.”	Przepis w swoim obecnym stanie będzie wywierać negatywny wpływ na funkcjonowanie polskich przedsiębiorców, gdyż określony w nim obowiązek ogranicza prawo usługodawców do wyboru miejsca świadczenia usług do budynków posiadających przedmiotowy certyfikat. Taki stan rzeczy może w przyszłości spowodować wzrost kosztów najmu powierzchni usługowej zlokalizowanej w takich nieruchomościach. Ponadto, bardzo kosztowny i czasochłonny charakter procedury certyfikacji zaproponowanej w projekcie należy zastąpić zastosowaniem tak samo skutecznego oświadczenia weryfikowanego doraźnie przez organy	Uwaga nieuwzględniona – uzyskanie certyfikatu w zakresie dostępności, o którym mowa w art. 32 ust. 2 nie jest warunkiem koniecznym, lecz jednym ze sposobów spełnienia wymogu z art. 32 ust. 1, z którego mogą skorzystać usługodawcy.
----------------	---	---	---	---	--

				<p>kontroli lub nadzoru. Przedsiębiorcy nie mogą ponosić kolejnych kosztów na rzecz procedur i działań administracji i tym bardziej komercyjnych podmiotów sprawdzających. Certyfikaty co do zasady są formą dobrowolnego potwierdzenia np. wymagań lub kompetencji w grze rynkowej dla zapewniania jakości usług.</p>	
--	--	--	--	--	--

Art. 33, 34	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Ustawa wprowadza obowiązek wprowadzenia i stosowania przez podmiot gospodarczy procedury rozpatrywania reklamacji konsumentów dotyczących praw i obowiązków wynikających z ustawy (art. 33). Nie wskazuje jednak minimalnego zakresu regulacji takiej wewnętrznej procedury. Z kolei ustawa reguluje reklamację w jednym mało precyzyjnym przepisie (art. 34). W znacznej mierze powtarza on postępowanie reklamacyjne przed instytucjami finansowymi uregulowane w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym z 2015 r .</p> <p>A względem klientów bankowości</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona – proces rozpatrywania reklamacji konsumentów zastąpiony został procesem skargowym, który implikuje inną procedurę oraz odmienne skutki prawne.</p>
-------------	---	--	------	------	--

		<p>detalicznej odsyła wprost do tej ustawy. Rozwiązanie przejęte z postępowania reklamacyjnego przed instytucjami finansowymi, że w przypadku niedotrzymania terminu reklamację uważa się za rozpatrzoną zgodnie z wolą wnoszącego reklamację nie wydaje się w pełni adekwatne ani do spraw uregulowanych w ustawie, ani przy uwzględnieniu statusu zobowiązanych z ustawy. Zakres spraw objętych projektem ustawy wydaje się być bardziej zniuansowany i obejmuje bardzo różne podmioty gospodarcze, w przeciwieństwie do wysoce profesjonalnych instytucji finansowych. Na marginesie, nawet względem instytucji finansowych ten skutek interpretowany jest jako domniemanie wzruszalne.</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>Nie jest jasne, czy jeden przepis w projekcie ustawy ma stanowić wyczerpującą i zamkniętą regulację postępowania reklamacyjnego. W każdym razie projekt ustawy nie odsyła do kodeksu cywilnego, ani choćby w ograniczonym zakresie do procedury przewidzianej w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym z 2015 r., z zastrzeżeniem klientów bankowości detalicznej.</p> <p>Sugerujemy również uzupełnienie ustnej - telefonicznej formy zgłoszenia reklamacji, jako dostępnego sposobu złożenia reklamacji, jeśli rozmowa jest rejestrowana. W ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez</p>			
--	--	---	--	--	--

		podmioty rynku finansowego forma ta dotyczy jednak podmiotów, które rejestrują rozmowy i działają na tzw. rynku klienta (podaż usług przewyższa popyt).			
Art. 34 ust. 5 pkt 3	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	zastąpić pojęcie "stanowiska służbowego" pojęciem "stanowiska".	brak	Uzasadniając zmianę wskazać należy, że pojęcie stanowiska służbowego łączy się zwykle z organizacją administracji, a nie podmiotu prywatnego	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w brzmieniu opublikowanym na BIP RCL 15 lipca zawiera pojęcie "stanowiska" (art. 35 ust. 5 pkt 2).

Art. 36 ust. 1 i 2	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Pojęcie systemu ma charakter deskryptywny, to znaczy służy odwzorowaniu rzeczywistości, a nie regulacyjny służący normatywizacji danego układu. (J. Skorupka, Pojęcie systemu prawa w dogmatyce prawa karnego procesowego, „Państwo i Prawo” 2017/6, s. 25-26).</p> <p>Pojęcie systemu jest „pojęciem-narzędziem” służącym do opisu prawa. Będąc metapojęciem nie reguluje niczego.</p> <p>Układ nie stanie się systemem tylko z tego powodu, że został tak nazwany. Biorąc pod uwagę powyższe, proponujemy usunąć słowo „system” z art. 36 ust. 1 i ust. 2 (dążąc do stworzenia przepisami prawa systemu), zaś ocenę o spełnianiu przez dany układ cech systemu pozostawić doktrynie prawa</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - pojęcie systemu nadzoru rynku jest pojęciem zdefiniowanym i powszechnie funkcjonującym w prawie polskim, m.in. w ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.</p>
--------------------	---	--	------	------	---

Art. 36 ust. 2 i 3	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Art. 36 (w ust. 2 i 3) określa organy nadzoru rynku w zakresie zapewniania spełniania wymogów dostępności produktów i usług. W ocenie Auterek i Autorów określenie tych organów nadzoru rynku jest niespójne. Z jednej strony ustawodawca stosuje podejście horyzontalne - ze względu na typ interfejsu - przyporządkowując nadzór nad dostępnością wykorzystywanych stron internetowych i aplikacji mobilnych ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji. Choć czyni to tylko względem usługodawców do oferowania i świadczenia usług oraz usług handlu elektronicznego. Zatem jeżeli do korzystania z produktów będą konieczne informacje</p>	<p>Proponujemy zastosowanie wyłącznie podejścia horyzontalnego. Podział nadzoru ze względu na:</p> <p>a) Dostępność interfejsu programowego (treści cyfrowe)</p> <p>b) Dostępność interfejsu sprzętowego (lub analogowego)</p> <p>c) Dostępność architektoniczną</p> <p>Taka regulacja usunęłaby problemy przedstawione w poprzednim punkcie lub znacząco zredukowała (zapewnienie spójności przy wielu organach nadzoru).</p> <p>W tym kontekście wskazanie konkretnych organów nadzoru wydaje się drugorzędne, choć nadal ważne.</p> <p>Proponujemy następujące organy nadzoru:</p> <p>a) Minister właściwy do spraw informatyzacji dla dostępności interfejsu programowego</p> <p>b) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej dla dostępności interfejsu</p>	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - w projekcie ustawy przewidziano rozproszony system nadzoru rynku, który jest wynikiem szerokich prekonsultacji projektu ustawy oraz stanowi odzwierciedlenie zakresu przedmiotowego projektu ustawy. Zaproponowany podział organów nadzoru rynku nie odzwierciedla pełnej specyfiki zakresu produktów i usług objętych wymogami dostępności. Przepisy projektu ustawy nie regulują dostępności architektonicznej, niezasadne byłoby zatem wyznaczenie organu rynku w tym zakresie.</p>
--------------------	---	---	---	------	---

		<p>na stronie internetowej, to te treści cyfrowe nie będą podlegały nadzorowi tego organu tylko organu właściwemu dla danego produktu. Generalnie jednak interfejs cyfrowy (programowy, software'owy) podlega w każdym przypadku ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji.</p> <p>Z drugiej strony poszczególne typy produktów i usług podlegają różnym organom nadzoru ("podejście produktowe") - w sumie 7 grup podmiotów: a) wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej, b) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, c) Komisja Nadzoru Finansowego, d) Główny Inspektor Transportu Drogowego i wojewódzcy inspektorzy transportu</p>	<p>sprzętowego - byłoby to rozszerzenie już obecnie określonych kompetencji tego organu dotyczących tego typu interfejsu (w art. 36 ust. 2 lit. b w zakresie: konsumenckich urządzeń końcowych z interaktywnymi zdolnościami obliczeniowymi wykorzystywanych w ramach świadczenia usług telekomunikacyjnych i usług dostępu do audiowizualnych usług medialnych, terminali samoobsługowych, usług telekomunikacyjnych i usług dostępu do audiowizualnych usług medialnych)</p> <p>c) Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) dla dostępności architektonicznej - w ten sposób można wykorzystać doświadczenie PFRON-u i jego oddziałów regionalnych w obszarze</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>drogowego, e) Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, f) Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, g) dyrektorzy urzędów morskich i dyrektorzy urzędów żeglugi śródlądowej. Łącznie zatem mamy 8 organów nadzoru (8 grup podmiotów), licząc z ministrem właściwym ds. informatyzacji. Będzie to generować wiele problemów. Po pierwsze, analogiczna tematyka nadzoru pojawiać się będzie w obszarach nadzorowanych przez różne organy. Przykładowo, wykorzystywane w transporcie pasażerskim aplikacje mobilne czy bilety elektroniczne mogą być identyczne (od tych samych dostawców technologicznych) lub bardzo podobne, a mimo to będą podlegały 4 różnym organom właściwym</p>	<p>dostępności architektonicznej (między innymi w związku z rolą PFRON-u w postępowaniu skargowym na mocy Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami)</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>dla transportu - odpowiednio - drogowego, lotniczego, wodnego oraz kolejowego. Z tego powodu podmioty będą zмагаć się z niespójnością nadzoru.</p> <p>Po drugie, taka regulacja nie nadąża za unifikacją usług (i produktów). Łączone bilety, usługi informacyjne (oraz strony internetowe) dla pasażerskiego transportu drogowego i kolejowego (jak w niektórych aglomeracjach) podlegałyby 2 (lub więcej organom nadzoru). Czyje rozstrzygnięcie byłoby decydujące? - projekt ustawy nie daje odpowiedzi na te problemy.</p> <p>Po trzecie, jakie są kompetencje organów, gdzie zderza się podejście horyzontalne (treści cyfrowe) z podejściem produktowym?</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>Przykładowo, na usługi bankowości detalicznej (nadzorowane przez Komisję Nadzoru Finansowego) składa się przede wszystkim detaliczna bankowość elektroniczna (podlegająca ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji).</p> <p>Po czwarte, nadzór rynku przez 8 grup podmiotów będzie dużym wyzwaniem w zakresie spójności działań i regulacji - i to nawet, gdyby nie występowały problemy przedstawione powyżej.</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 37 pkt 7	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Adresatkami i adresatami dostępności produktów są wszystkie osoby ze szczególnymi potrzebami (nie tylko konsumentki i konsumenci). Zatem w art. 37 pkt. 6 ochrona interesów powinna dotyczyć osób ze szczególnymi potrzebami (a nie tylko konsumentek i konsumentów będących osobami ze szczególnymi potrzebami).	brak	brak	Uwaga częściowo uwzględniona - art. 37 ust. 7 projektu ustawy został przeredagowany.
---------------	---	---	------	------	--

Art. 37, 38	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Zadania wszystkich organów nadzoru rynku zostały określone w art. 38.</p> <p>Osobno zadania szczególnego organu - Prezesa Zarządu PFRON nadzorującego inne organy nadzoru - zostały określone w art. 37.</p> <p>Powstaje pytanie, czy zadania z art. 38 dotyczą również Prezesa Zarządu PFRON. Z brzmienia tego przepisu wynika odpowiedź pozytywna, gdyż Prezes Zarządu PFRON jest także organem nadzoru (art. 36 ust. 3 pkt 1). Będzie to generować problemy, jak nadzorca organów nadzoru ma realizować te same zadania co pozostałe organy nadzoru, na przykład: działania informacyjne, prowadzenie stron internetowych itp. Wydaje się, że należy osobno uregulować zadania Prezesa PFRON (wyłączyć</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - Prezes Zarządu PFRON nie stanowi organu nadzoru rynku, w związku z czym nie jest adresatem obowiązków wymienionych w art. 38 projektu ustawy. Prezes Zarządu PFRON jest szczególnym uczestnikiem systemu nadzoru rynku, który został wyposażony m.in. w kompetencje do sprawowania całościowego nadzoru nad stosowaniem przepisów ustawy przez organy nadzoru rynku i monitorowania ich funkcjonowania w odniesieniu do zapewniania spełniania wymogów dostępności produktów i usług przewidzianych w projekcie ustawy.</p> <p>Jego obowiązki, odmienne od obowiązków organów nadzoru rynku, uregulowane są w osobnym artykule.</p>
-------------	---	--	------	------	--

		podmiotowo z art. 38, przepisując odpowiednie zadania do art. 37) lub wskazać, jak ten organ ma realizować zadania z art. 38. Błędem byłoby jednak wyłączenie Prezesa Zarządu PFRON z zadań organów z art. 38 bez uwzględnienia niektórych zadań z tego przepisu w art. 37 (dotyczącym tego organu).			
--	--	--	--	--	--

Art. 37, 38	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Obowiązek współpracy z pozostałymi organami nadzoru, organami celnymi i ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego przypisany został tylko do Prezesa Zarządu PFRON (art. 37 pkt 2).</p> <p>Analogicznego obowiązku nie ma po stronie pozostałych organów nadzoru (w art. 38). Nie widać powodów ku temu. Należy zatem dopisać go do art. 38 (a ponieważ Prezes Zarządu PFRON jest też organem nadzoru, to można go usunąć z art. 37).</p> <p>Dodatkowo, motyw 96 Dyrektywy wskazuje na wagę współpracy organów nadzoru z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami. Wynika stąd ponownie, że należy kwestię współpracy należy ująć w art. 38. Dodatkowo, należy wymienić wśród</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - współpraca organów nadzoru rynku z pozostałymi organami nadzoru, organami celnymi, ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego, Prezesem Zarządu PFRON, organizacjami zrzeszającymi podmioty gospodarcze oraz organizacjami pozarządowymi, w szczególności zrzeszającymi osoby z niepełnosprawnościami wynika z art. 6 pkt 4 i 8 projektu ustawy.</p>
-------------	---	---	------	------	---

		<p>podmiotów wskazanych do współpracy organizacje pozarządowe. Będzie to lepsze rozwiązanie niż ograniczenie się wyłącznie do organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami. Odpowiednią argumentację przedstawiliśmy wśród uwag do art. 6.</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 38	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Doprecyzowania wymaga kwestia działań informacyjnych podejmowanych przez poszczególne organy nadzoru, w tym na różnych poziomach. Część informacji ma charakter uniwersalny - dotyczy każdego typu produktów i usług. Powinny być przygotowywane (publikowane) przez Prezesa Zarządu PFRON. Inne będą dotyczyć tylko danego obszaru, którym zajmują się poszczególne organy nadzoru. Należy precyzyjnie zapisać, jakimi zadaniami informacyjnymi będą zajmować się organy nadzoru. Zapis "w zakresie swojej działalności" (wprowadzenie do art. 38) jest zbyt ogólnym. W przypadku informacji dotyczących poszczególnych obszarów (zakresów działalności) należy zadbać o ich spójność,</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - ze względu na szeroki zakres przedmiotowy projektu ustawy oraz szczególną specyfikę produktów i usług objętych określonymi w projekcie ustawy wymogami dostępności, poszczególne organy rynku posiadają najpełniejszą wiedzę w obszarze nadzorowanym w zakresie swoich kompetencji. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie charakteru działalności organów nadzoru wchodzących w skład systemu nadzoru rynku uregulowanego w projekcie ustawy, zapis "w zakresie swojej działalności" jest zapisem wystarczającym i niestwającym wątpliwości interpretacyjnych.</p>
---------	---	--	------	------	--

		<p>zwłaszcza w sytuacji, gdy informacja dotycząca danego obszaru może interferować z informacją odnoszącą się do innego obszaru.</p> <p>Dbanie o spójność informacji powinno być zadaniem Prezesa Zarządu PFRON, wpisanym wprost (na przykład w art. 38). Należy zwrócić uwagę, że Dyrektywa w wielu miejscach podkreśla wagę spójności w stosowaniu regulacji dotyczących dostępności (między innymi w motywie 96 czy art. 28 lit. b). To kolejny argument, by zadanie dbania o spójność informacji opracowywanych przez organy nadzoru (lub nawet działań tych organów) przypisać Prezesowi Zarządu PFRON.</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 38 pkt 2 i 4	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Organy nadzoru prowadzą działania informacyjne (art. 38 pkt 2) oraz prowadzą strony internetowe (pkt 4). Strony internetowe mają zawierać, między innymi: informacje o wymogach dostępności zawierające "zalecenia" (lit. a) czy objaśnienia (lit. b).</p> <p>Natomiast ustawodawca obecnie nie nakłada obowiązku gromadzenia informacji, publikowania jej ani - co może najważniejsze - opracowywania (przygotowywania) zaleceń i objaśnień dotyczące realizacji wymogów. Zatem organy mogą prowadzić strony, na których będą pojawiać się jakieś informacje. Nacisk jest położony na prowadzenie stron (z jakimiś danymi), a nie na opracowywanie i publikowanie informacji.</p> <p>W pierwszej kolejności</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona – art. 38 pkt 2 projektu ustawy nakłada na organy nadzoru rynku obowiązek prowadzenia stron internetowych, na których publikowane będą konkretne treści, szczególnie określone w przedmiotowym artykule. Obowiązek publikowania przez organy nadzoru rynku na swoich stronach internetowych m.in. zaleceń i objaśnień dotyczących realizacji obowiązków wynikających z ustawy implikuje obowiązek wcześniejszego ich opracowania, w zakresie właściwości obszaru nadzoru danego organu.</p>
-------------------	---	---	------	------	--

		<p>należy zobowiązać organy nadzoru do tworzenia zaleceń i objaśnień oraz gromadzenia i publikowania innych informacji dotyczących obszaru nadzoru danego organu. Kwestia publikowania na stronie internetowej może być jedną z form publikowania.</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 38	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Można wskazać zadanie Prezesowi Zarządu PFRON polegające na dbaniu o spójność danych. Można jednak wskazać w ustawie mechanizmy osiągnięcia tego celu. Mogłyby to być, na przykład:</p> <p>a) Tworzenie informacji (zwłaszcza takich kluczowych i nieoczywistych jak zalecenia i objaśnienia) przez organy nadzoru przy konsultacji lub we współpracy Prezesa Zarządu PFRON</p> <p>b) Publikowanie informacji jak zalecenia i objaśnienia przygotowanych przez organy nadzoru na stronie internetowej Prezesa Zarządu PFRON</p> <p>c) Itp.</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - art. 37 pkt 3 projektu ustawy przewiduje współpracę Prezesa Zarządu PFRON z organami nadzoru rynku. Współpraca ta może obejmować również dbanie o spójność danych i informacji publikowanych przez organy nadzoru rynku.</p>
---------	---	---	------	------	---

Art. 38 ust.5	Kasa Krajowa	Przepisy te słusznie wskazując na konieczność zachowania w przypadkach w nich określonych m.in. tajemnicy bankowej nie uwzględniają tajemnicy zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej: ustawa o skok), która jest odpowiednikiem tajemnicy bankowej i obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o skok (tj. gromadzenie środków pieniężnych członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz wykonywanie dystrybucji ubezpieczeń), w tym także informacje uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji	"publiczne udostępnianie wszelkich informacji, które uznają za istotne dla ochrony interesów konsumentów z zachowaniem zasad poufności, tajemnicy służbowej, handlowej, bankowej i zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ochrony danych osobowych"	brak	Uwaga częściowo uwzględniona - przepis został przeredagowany.
---------------	--------------	--	---	------	---

		<p>umowy, na podstawie której kasa tę czynność wykonuje.</p> <p>Tym samym argumenty, które przemawiają za uwzględnieniem w projektowanej regulacji tajemnicy bankowej są argumentami przemawiającymi także za uwzględnieniem w niej tajemnicy zawodowej w skok.</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 38 pkt 5	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Zgodnie z art. 38 pkt. 5 wyjaśnienia w przedmiocie prawidłowości stosowania przepisów art. 21 udzielane są na wniosek podmiotu gospodarczego. Wnioskodawcą (wnioskodawczynią) powinien móc być każdy podmiot lub powinna móc być każda osoba.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - adresatami art. 21 projektu ustawy są podmioty gospodarcze, zatem wyjaśnienia w przedmiocie prawidłowości stosowania przepisów tego artykułu udzielane są na wniosek podmiotu gospodarczego, a nie każdego podmiotu.
---------------	---	---	------	------	--

Art. 39	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	w art. 39 przekazanie informacji powinno mieć miejsce na żądanie każdej osoby lub każdego podmiotu (a nie tylko konsumentki lub konsumenta).	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - przekazywanie informacji o zgodności produktu lub usługi z wymogami dostępności lub ocenę dokonaną przez podmiot gospodarczy na podstawie art. 21 ust. 2, art. 23 ust. 2 lub art. 31 pkt 1 na żądanie konsumenta wynika z art. 19 ust. 3 dyrektywy 2019/882.
---------	---	--	------	------	--

Art. 40 ust. 1	Kasa Krajowa	Przepisy te słusznie wskazując na konieczność zachowania w przypadkach w nich określonych m.in. tajemnicy bankowej nie uwzględniają tajemnicy zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej: ustawa o skok), która jest odpowiednikiem tajemnicy bankowej i obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o skok (tj. gromadzenie środków pieniężnych członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz wykonywanie dystrybucji ubezpieczeń), w tym także informacje uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji	"1.1. Na żądanie konsumenta Prezes Zarządu PFRON lub organ nadzoru rynku przekazuje posiadane przez ten organ informacje o zgodności produktu lub usługi z wymogami dostępności lub ocenę dokonaną przez podmiot gospodarczy na podstawie art. 21 ust. 2, art. 23 ust. 2 lub art. 31 pkt 1, z zachowaniem zasad poufności, tajemnicy służbowej, handlowej, bankowej i zawodowej, o której mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ochrony danych osobowych określonych w prawie Unii Europejskiej i prawie krajowym."	brak	Uwaga częściowo uwzględniona - art. 40 ust. 1 został przeredagowany.
----------------	--------------	--	--	------	--

		<p>umowy, na podstawie której kasa tę czynność wykonuje.</p> <p>Tym samym argumenty, które przemawiają za uwzględnieniem w projektowanej regulacji tajemnicy bankowej są argumentami przemawiającymi także za uwzględnieniem w niej tajemnicy zawodowej w skok.</p>			
Art. 41 ust. 1	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Dowody lub informacje niezbędne do ustalenia, czy produkt lub usługa spełniają wymogi dostępności, mogą być w posiadaniu</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - osoba zawiera się w pojęciu "innego podmiotu".</p>

		podmiotu lub osoby (a nie tylko podmiotu)			
--	--	--	--	--	--

Art. 41-59	Związek Pracodawców Branży Internetowej (IAB)	W projekcie ustawy brakuje określenia sposobu oraz Warunków dokonywania kontroli przez organy nadzoru W zestawieniu z szeroką i bardzo ocenną przesłanką podejrzenia, jako odstawy kontroli, brak dookreślenia sposobu oraz warunków przeprowadzania kontroli stwarza ryzyko nadużyć oraz może prowadzić do uzyskania niejednoznacznych wyników.	brak	art. 41-59 nie określają w szczegółowy sposób warunków i procesu przeprowadzenia kontroli; ustawa powinna wskazywać w szczególności kryteria oceny przez organ spełnienia wymogów dostępności;	Uwaga nieuwzględniona - procedura kontrolna przeprowadzana przez organy nadzoru rynku uregulowana jest w art. 41-59 projektu ustawy. W obecnym brzmieniu projektu ustawy procedura ta została uszczegółowiona.
------------	---	---	------	--	--

Art. 47,48	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W związku ze znaczeniem, jakie nadaje się w nauce prawa pojęciom „system”, „nadzór” i „kontrola”, wymaga rozważenia poprawność używania tych pojęć w rozdziale 5 projektu ustawy.</p> <p>Postulujemy, aby pojęciom tym przyporządkowane były cechy, które są zgodne z przyjmowanymi w literaturze przedmiotu.</p> <p>Wierzymy, że takie postępowanie ułatwi stosowanie ustawy, będzie także widocznym znakiem dbałości twórców ustawy o zachowanie depozytu nauki prawa</p> <p>Z dużą ostrożnością należy podejść także do używania pojęć kontroli i nadzoru.</p> <p>Bezsprzecznie elementem nadzoru są działania kontrolne, jednak uzupełniane o środki nadzoru.</p> <p>Nadzór i kontrolę traktować należy jako</p>	brak	brak	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w obecnym brzmieniu został doprecyzowany w zakresie użycia pojęć nadzoru i kontroli.
------------	---	---	------	------	---

		<p>dwie różne więzi prawne. Skutkiem relacji kontrolnej jest ocena podmiotu kontrolowanego, skutkiem nadzoru poza oceną użycie władczego środka nadzorczego.</p> <p>W tym kontekście przeformułowania wymaga art. 47, 48 projektu ustawy.</p> <p>Skutkiem kontroli uregulowanej w art. 47 projektu jest użycie środka nadzorczego, sanacyjnego w postaci wyznaczenia podmiotowi gospodarczemu terminu na dokonanie oceny i przedstawienie jej wniosków. W wyniku postępowania kontrolnego i ujawnienia nieprawidłowości wskazanych w art. 48 ust. 1 pkt 1-5 projektu ustawy, organ nadzoru rynku wzywa podmiot gospodarczy do usunięcia niezgodności formalnych oraz przedstawienia, w</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>wyznaczonym terminie, dowodów potwierdzających ich usunięcie. Podobnie środek nadzoru zawiera art. 50 projektu ustawy. Argumentem, że wskazane środki mają charakter środków nadzoru przemawia treść art. 53 ust. 1 projektu brzmiąca „organ nadzoru rynku informuje Prezesa Zarządu PFRON o wynikach kontroli spełniania przez produkt wymogów dostępności oraz działaniach naprawczych, do których podjęcia zobowiązał podmiot gospodarczy (...)”.</p>			
--	--	---	--	--	--

Art. 47	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Na marginesie należy wskazać, że art. 47 projektu odwołuje się – naszym zdaniem błędnie – do art. 38 projektu. Artykuł 38 zbudowany jest z 7 punktów. Pojęcie kontroli pojawia się wyraźnie w art. 38 pkt 1 projektu, który stanowi odesłanie do art. 40 projektu. Jeżeli nawet wolą projektodawcy było rzeczywiście odesłanie w art. 47 do art. 38 projektu, należy zwrócić uwagę na konsekwencję takiego odesłania w postaci odesłania piętrowego, którego należy unikać.	brak	brak	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w brzmieniu opublikowanym na BIP RCL 15 lipca nie zawiera takiego odesłania.
---------	---	---	------	------	---

Art. 50 ust. 2 pkt 1 - 3	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	Należy zwrócić uwagę na konieczność ujednoczenia formy w jakiej następuje zakazanie udostępniania produktu, nakaz ograniczenia udostępniania produktu, nakaz wycofania produktu z obrotu (środki przewidziane w art. 50 ust. 2 pkt 1-3 projektu ustawy). Projektodawca wskazuje, że orzeczenie takie następuje w drodze postanowienia (administracyjnego). Tymczasem w art. 53 ust. 5 stwierdzono, że w sytuacji sprzeciwu wobec zastosowanego tego środka, organ nadzoru rynku uchyla decyzję orzekającą ten środek.	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - projekt ustawy w obecnym brzmieniu nie wskazuje, że takie orzeczenie następuje w drodze postanowienia administracyjnego.
-----------------------------	---	---	------	------	--

Art. 58 ust. 1	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Autorzy opracowania zwracają uwagę, że projektodawca posługuje się pojęciem oferowania usługi oraz świadczenia usługi. Racjonalność zakłada, że pojęcia te oznaczają co innego. Ocena podmiotu gospodarczego pod względem zapewnienia dostępności usługi może dotyczyć zarówno usługi oferowanej jak i usługi świadczonej. Jeżeli usługa oferowana lub świadczona nie spełnia wymogów dostępności organ nadzoru rynku wydaje decyzję o jakiej mowa w art. 58 ust. 1 projektu. Jednakże w art. 59 pkt 2 projektu wskazano, że organ nadzoru rynku prowadzący postępowanie wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli usługa nie jest świadczona. Należy zapytać, dlaczego brak świadczenia usługi</p>	brak	brak	Uwaga uwzględniona - art. 60 pkt 2 został doprecyzowany.
----------------	---	--	------	------	--

		<p>powoduje umorzenie postępowania zaś brak jej oferowanie nie powoduje takiego umorzenia.</p>			
--	--	--	--	--	--

Art. 61	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	W art. 60 projektu należy uregulować w jakiej formie powinno złożyć się zawiadomienie o niespełnianiu przez produkt albo usługę wymogów dostępności.	brak	brak	Uwaga uwzględniona - art. 61 został doprecyzowany.
---------	---	--	------	------	--

Art. 67 ust. 4	Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego	Przepis nie precyzuje dokładnie poszczególne rodzaje uchybień jako przesłanek do kwalifikacji karnej.	"Wskazana w projekcie ustawy górna wysokość kary jako grzywny pieniężnej (dziesięciokrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego) jest bardzo wysoka i zdecydowanie nie uwzględnia sytuacji gospodarczej polskich przedsiębiorców, dlatego należy ją ustalić na rozsądnym poziomie do 2-3 wysokości średniej krajowej jako kary zasadniczej. Jeżeli projektodawcy uważają np. na podstawie badań lub analiz, że kary powinny być wyższe można przewidzieć w projekcie karę specjalną dla najcięższych naruszeń. Ponadto nałożenie kary finansowej powinno być poprzedzone procedurą wezwania do usunięcia naruszeń lub poprawnego dostosowania się do wymogów ustawy. Materia techniczna w tym zakresie sama w sobie jest	Ustawa powinna zawierać szczegółowy taryfikator kar określający, chociażby w sposób ogólny: 1.przesłanki kwalifikowania usług i produktów niespełniających wymaga określonych w ustawie, 2.górną granicę każdej kary dla poszczególnych rodzajów uchybień.	Uwaga nieuwzględniona – w art. 67 ust. 1, 2 i 3 projektu ustawy określono poszczególne rodzaje uchybień w zapewnianiu spełniania wymogów dostępności produktów i usług jako przesłanek do kwalifikacji karnej. Wysokość kary pieniężnej za uporczywe i nieuzasadnione niespełnianie obowiązków określonych w ust. 1 – 3 ustala Prezes Zarządu PFRON lub organ nadzoru rynku. Przy ustaleniu wysokości kary, organ bierze pod uwagę zakres naruszenia przepisów ustawy, w tym jego wagę oraz liczbę produktów albo usług niespełniających wymogów dostępności określonych w ustawie. Ponadto wprowadzono ograniczenie wysokości kary do 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wysokość kary jest skutkiem wyważenia interesu różnych stron.
----------------	---	---	---	--	--

			<p>niejednoznaczna i może być interpretowana.</p> <p>Ponadto jako najważniejsze wskazujemy na konieczność ustanowienia szczegółowego taryfikatora kar w postaci załącznika do ustawy określającego precyzyjne przesłanki oraz wysokość kar.</p> <p>Przepis o karaniu przedsiębiorców nie może posiadać charakteru normy ocennej dla zaistniałej sytuacji. "</p>		
--	--	--	---	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Wydaje się, że projekt Ustawy nie transponuje art. 24 Dyrektywy. Zgodnie z nim wymagania dostępności zawarte w Załączniku I do Dyrektywy są obligatoryjne w przypadku zapewniania dostępności w zamówieniach publicznych.</p> <p>Regulacja ta odnosi się do obowiązków wynikających z art. 100 Ustawy Prawo zamówień publicznych oraz art. 4 ust. 3 Ustawy o zapewnianiu dostępności. Zatem ma bardzo duże znaczenie i powinna znaleźć odbicie w Ustawie.</p>	brak	brak	<p>Uwaga uwzględniona - art. 24 dyrektywy 2019/882 został wprowadzony do polskiego porządku prawnego poprzez art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych oraz art. 3 ust. 3 niniejszego projektu ustawy.</p>
--------------	---	--	------	------	---

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Ustawa ma ograniczony zakres oddziaływania, zdeterminowany zakresem dyrektywy.</p> <p>Ma zastosowanie przede wszystkim do produktów i usług na rynku cyfrowym z pewnymi wyjątkami (art. 32). Dyrektywa wbrew nazwie nie odnosi się bowiem do wymogów dostępności produktów i usług w ogóle. Jej celem jest zapewnienie - dzięki harmonizacji wymogów dostępności - pełnego dostępu do treści elektronicznych, usług łączności elektronicznej i audiowizualnych usług medialnych.</p> <p>Dyrektywa zmierza do ujednolicenia rynku cyfrowego pod względem dostępności, aby zapewnić możliwość korzystania z nich wszystkim, bez względu na stopień sprawności i</p>	brak	brak	Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian projektu ustawy.
--------------	---	--	------	------	--

		<p>jednocześnie swobodny przepływ towarów i usług na tym rynku poprzez wyeeliminowanie barier, które wynikają z rozbieżnych wymogów dostępności w poszczególnych państwach członkowskich.</p>			
--	--	---	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Projektowana ustawa nie jest ani pierwszym ani jedynym aktem, który odnosi się do „prawa dostępciwego”.</p> <p>Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (dalej ustawa dostępciwowa) określa środki służące zapewnianiu dostępności oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. Określone obowiązki podmiotów publicznych i niepublicznych dotyczące dostępności wynikają z wielu innych jeszcze przepisów (zob. K. Roszewska, red. [w:] Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Komentarz, wyd. elektr. LEX 2021, komentarz do art. 1).</p> <p>Na marginesie, podobnie w prawie unijnym przed podpisaniem</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian przepisów projektu ustawy. Celem projektowanej ustawy nie jest ujednolicenie dotychczasowego prawodawstwa polskiego w dziedzinie dostępności, ale implementacja przepisów dyrektywy 2019/882 o wymogach dostępności produktów i usług.</p>
--------------	---	---	------	------	---

		<p>Konwencji istniało szereg aktów prawnych, które regulowały prawa osób z niepełnosprawnościami, w tym prawo dostępu (zob. dodatek do zał. II decyzji Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych; Dz.Urz. UE L 23 z 27.01.2010, s. 35-61).</p> <p>Z założenia, ustawa dostępnościowa miała mieć charakter horyzontalny. Cel ten nie został osiągnięty. Już art. 1 ust. 2 tej ustawy odsyła w obszarze dostępności cyfrowej do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Ustawodawca nie</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>dokonał również przy okazji jej przyjęcia uporządkowania aktów prawnych z zakresu prawa dostępnościowego. Pomimo, że w diagnozie stanu dostępności w Polsce projektując ustawę projektując ustawę dostępnościową zauważył, że przepisy prawa w tym zakresie są rozproszone i niewystarczająco skuteczne. I doszedł do przekonania, że dostępność powinna być horyzontalną zasadą realizacji wszystkich polityk publicznych. A jednym z instrumentów jej realizacji miała być ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, określająca szeroko środki służące zapewnieniu różnych aspektów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>zakresie (uzasadnienie do projektu ustawy o zapewnianiu dostępności, s. 2 i 4). Świadomie pominięto wówczas podmioty prywatne – choć niesporne jest, że Konwencja zawiera postanowienia skierowane również do prywatnych podmiotów - wskazując, iż pozwoli to uniknąć niepotrzebnych komplikacji prawnych i kosztów administracyjnych, które wiązałyby się z koniecznością zmian w tym zakresie w związku z implementacją w przyszłości dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z 17.04.2019 sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. EU L 151 z 7.6.2019, str. 70—115; zwana dalej European Accessibility Act albo EAA). W projekcie</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>ustawy nie uregulowano jednak relacji do ustawy dostępnościowej, nie licząc odwołań do definicji osób ze szczególnymi potrzebami, certyfikacji dostępności pomieszczeń, w których świadczone są usługi i Funduszu Dostępności. Nie uregulowano również relacji do ustawy o dostępności cyfrowej, poza wyłączeniem stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie map. Mimo, że zakres przedmiotowy regulacji projektu ustawy i ustawy o dostępności cyfrowej jest częściowo zbieżny.</p>			
--	--	---	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Projekt ustawy a ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych</p> <p>Ustawa o dostępności cyfrowej przewiduje, że</p> <p>1. zapewnienie dostępu jest możliwe przez zapewnienie dostępu alternatywnego. Dotyczy to przypadków gdy podmiot publiczny nie jest w stanie zapewnić dostępności cyfrowej elementu strony internetowej lub aplikacji mobilnej. Alternatywny sposób dostępu polega w szczególności na zapewnieniu kontaktu telefonicznego, korespondencyjnego, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną z 2002 r. lub za pomocą</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian przepisów projektu ustawy. W projekcie ustawy przewidziano szeroką gamę możliwości dochodzenia praw przez konsumentów. Rozdział 4 projektu ustawy reguluje możliwość złożenia przez konsumenta do podmiotu gospodarczego skargi dotyczącej niespełniania wymogów dostępności przez produkt albo usługę określone w ustawie. W art. 61 przewidziano natomiast możliwość złożenia przez każdego zawiadomienia do Prezesa Zarządu PFRON lub organu nadzoru rynku o niespełnianiu przez produkt albo usługę wymogów dostępności. Podstawową ścieżką dochodzenia praw przez konsumentów jest kontrola dokonywana przez organy nadzoru rynku. Ścieżka sądowa jest jedynie jedną z wielu możliwości dochodzenia praw przez konsumentów i wynika z ogólnych przepisów prawa.</p>
--------------	---	---	------	------	---

		<p>tłumacza języka migowego, lub tłumacza-przewodnika, o których mowa w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się z 2011 r., jeżeli podmiot publiczny udostępnia taką możliwość. Takiego podobnego rozwiązania nie przewiduje projekt ustawy. Za to nierozpatrzenie reklamacji w terminie uważa się za jej rozpatrzenie zgodnie z wolą wnoszącego reklamację, a jej nieuwzględnienie (z zastrzeżeniem usług bankowości detalicznej) w zasadzie skutkuje drogą sądową, o ile podmiot gospodarczy nie przewiduje polubownego rozwiązywania sporów. Dla konsumenta w sprawach dotyczących dostępności postępowanie przed</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>sądem powinno być ostatecznością.</p> <p>Zważywszy, ile trwa, jak angażujące jest postępowanie przed sądem, może w praktyce oznaczać, że konsument skorzysta z pomocy osoby trzeciej bądź wybierze inny produkt lub usługę.</p> <p>Oznacza to, że ustawodawca zakłada możliwość nie zapewnienia dostępności przez podmiot publiczny, zarazem nie dopuszcza takiej możliwości względem podmiotów gospodarczych. Z drugiej strony, dopuszcza zastosowanie rozwiązania alternatywnego, które doraźnie zapewni dostępność podmiotu publicznego, zaś w przypadku podmiotów gospodarczych "wypycha" od razu osoby z niepełnosprawnościami na ścieżkę postępowania sądowego. Być może</p>			
--	--	---	--	--	--

		rozwiązaniem byłoby, choćby dla części podmiotów gospodarczych (z wyłączeniem mikro - i małych przedsiębiorców) przyjęcie obowiązkowego postępowania polubownego.			
--	--	---	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Projekt ustawy a ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Ustawa o zapewnianiu dostępności przewiduje, że:</p> <p>1. dostępność (architektoniczna, cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna) oznacza już dostępność gdy jest zapewniona co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6, będącą wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia (art. 2 pkt. 2).</p> <p>Oznacza, to, że ustawodawca stawia niższe wymagania instytucjom publicznym, niż podmiotom gospodarczym.</p> <p>2. minimalne</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian przepisów projektu ustawy. Zakres przedmiotowy projektu ustawy oraz ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie jest tożsamy, w związku z czym nie ma wątpliwości jaki "model" dostępności mają stosować podmioty publiczne, do których może znaleźć zastosowanie jednocześnie projekt ustawy i ustawa o zapewnianiu dostępności.</p>
--------------	---	--	------	------	---

		<p>wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności informacyjno- komunikacyjnej m.in. zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności - w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania (art. 6 pkt. 2 lit. c).</p> <p>Oznacza to, że wymagany jest inny standard dostępności informacji udzielanej przez podmiot publiczny, a inny przez podmiot gospodarczy.</p> <p>3. w przypadku zlecenia lub powierzenia, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne, podmiot publiczny jest obowiązany do określenia w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6. A zapewnienie dostępności w ramach umowy następuje, o ile jest to możliwe, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania (art. 4 ust. 3 i 4).</p> <p>Z kolei w przypadku gdy podmiot inny niż podmiot publiczny realizuje, na podstawie umowy zawartej z podmiotem</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>publicznym, zadanie finansowane z udziałem środków publicznych, jest obowiązany do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie określonym w tej umowie (art. 5). Oznacza to, że wobec braku norm kolizyjnych powstaje wątpliwość jaki "model" dostępności mają stosować podmioty , do których może znaleźć zastosowanie jednocześnie projekt ustawy i ustawa o zapewnianiu dostępności. Oznacza to, że podmiot publiczny może zlecać wykonanie zadania publicznego, bądź szerzej - zadania finansowanego z udziałem środków publicznych mieszczącego się w zakresie objętym projektem ustawy wyłącznie podmiotom</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>gospodarczym, ponieważ w przypadku innych podmiotów (np. organizacji pożytku publicznego) wiązałoby się to z pokryciem kosztów dostępności przez podmiot publiczny.</p>			
--	--	--	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Wdrożenie dyrektywy nie jest pełne. Zgodnie z Motywem (23) dyrektywy: "dyrektywa powinna wprowadzić obowiązek stosowania funkcjonalnych wymogów dostępności, które powinny być wyrażane jako ogólne cele. Te wymogi powinny być wystarczająco precyzyjne, aby stwarzać prawnie wiążące zobowiązania, i wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić ocenę zgodności w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania wewnętrznego rynku produktów i usług objętych niniejszą dyrektywą, a także powinny pozostawiać pewien stopień elastyczności, by umożliwiać innowacje".</p> <p>Dyrektywa w art. 4 odsyła do załączników w których zostały opisane wymogi</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - enumeratywne wymienienie w projektowanej ustawie wymogów dostępności produktów i usług wynika z przepisów dyrektywy 2019/882. Wymogi dostępności określone w ustawie stanowią wymogi minimalne i nie ograniczają podmiotów gospodarczych do stosowania rozwiązań innowacyjnych i optymalnych pod względem zapewnienia dostępności produktów i usług. Projekt ustawy stanowi pełną implementację przepisów dyrektywy 2019/882, nie pomijając żadnego rodzaju produktów ani usług. W art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret 4 projektu ustawy, zakresem ustawy objęto także produkt - interaktywny terminal samoobsługowy, który musi spełniać wymogi dostępności określone w art. 7, 8 i 9 projektu ustawy. Przepisy dotyczące wymogów dostępności zgłoszeń alarmowych kierowanych pod jednolity europejski numer alarmowy 112, określone w Załączniku I sekcji V dyrektywy wdrożone są poprzez art. 75 projektu ustawy.</p>
--------------	---	---	------	------	--

		<p>dostępności dla produktów i usług (załącznik nr 1), przy czym szczegółowe wymogi dostępności zostały poprzedzone klauzulami generalnymi, wskazującymi, zgodnie z motywem 22 dyrektywy, iż produkty i usługi powinny być odpowiednio: projektowane, wytwarzane lub świadczone w taki sposób, aby zmaksymalizować ich przewidywalne wykorzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami. W ustawie, niestety, zabrakło odpowiednich klauzul generalnych, a enumeratywnie wymienione w treści ustawy wymogi dostępnościowe dla produktów i usług (art. 7 - 18) mogą spowodować, iż podmioty zobowiązane będą sztywno realizować wyłącznie wymogi</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>przewidziane w ustawie na zasadzie minimalnych i wystarczających obowiązków, bez refleksji na temat optymalnych pod względem dostępności rozwiązań.</p> <p>Ustawa pomija również niektóre usługi, do których odsyła dyrektywa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie pasażerskiego transportu drogowego, lotniczego, wodnego oraz kolejowego, projekt ustawy ogranicza funkcjonalność interaktywnych terminali samoobsługowych jedynie do funkcji informacyjnych (art. 3 ust. 2 pkt. 3 lit. e), gdy dyrektywa określa ich funkcjonalność: "wykorzystywane do świadczenia wszelkich części takich usług transportu pasażerskiego" (art. 2 ust. 2 lit. c pkt. (v)) - w zakresie odbioru 			
--	--	--	--	--	--

		zgłoszeń alarmowych kierowanych pod jednolity europejski numer alarmowy 112.			
--	--	---	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Ustawodawca tworząc prawo musi być świadomy, że adresatem tego prawa nie będą wyłącznie eksperci, ale z aktu prawnego mają być w stanie „odczytać” swoje prawa (i obowiązki) osoby niespełniające kryterium eksperckiego.</p> <p>Przepisy tworzone przez ustawodawcę muszą być klarowne i zrozumiałe dla ich adresatów, przepisy powinny być precyzyjne co oznacza, wymóg konkretności nakładanych obowiązków i przyznawanych praw, tak aby możliwe było ich wyegzekwowanie (P. Tuleja [w:] Konstytucja RP. Komentarz, do art. 1-86, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, nb. 27.). Jasność prawa związana jest z koncepcją określoności prawa. Określoność prawa w szerokim znaczeniu</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - projekt ustawy jest zgodny z zasadami techniki prawodawczej, zatem spełnia wymóg jasności i określoności prawa. Ze względu na złożony zakres przedmiotowy, projekt ustawy posługuje się terminologią z konkretnych sektorów, jednak są to pojęcia zdefiniowane i powszechnie funkcjonujące w polskim porządku prawnym, nie budzące wątpliwości interpretacyjnych. Projekt ustawy w sposób zamierzony nie wprowadza szczegółowych wytycznych i kryteriów zapewniania spełniania wymogów dostępności. W związku z postępującym rozwojem technologicznym i różnorodnymi podejściami do projektowania, tworzenie technicznych wymogów i standardów dostępności byłoby rozwiązaniem nieracjonalnym. Byłoby to niepraktyczne również z punktu widzenia regulacji prawnej, gdyż każda zmiana standardu wiązałaby się z potrzebą nowelizacji wszystkich przepisów obowiązujących w tym zakresie. Przepisy dyrektywy przewidują utworzenie normy europejskiej dla tego konkretnego aktu prawnego, która będzie brała pod uwagę najnowszy standard WCAG. Norma jest w trakcie opracowywania, instytucje normalizacyjne pracują nad jej ostatecznym kształtem. Dostępne są także dobre praktyki i specyficzne wymogi techniczne, z których mogą korzystać zarówno producenci, jak i</p>
--------------	---	---	------	------	---

		<p>pociąga za sobą wymóg precyzyjności przepisu (z przepisu trzeba wywieść jednoznaczną normę prawną) jak i wymóg jasności co oznacza, że prawo ma być zrozumiałe i komunikatywne dla jak największej liczby podmiotów (wyrok TK z 16.12.2020 r., SK 6/16, OTK ZU A/2020, poz. 69 i cyt. tam: T. Spyra, Zasada określoności regulacji prawnej na tle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i niemieckiego Sądu Konstytucyjnego, „Transformacje Prawa Prywatnego” nr 3/2003, s. 59; T. Zalasieński, Zasada prawidłowej legislacji w poglądach Trybunału Konstytucyjnego, Warszawa 2008, s. 183-185). Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego</p>			<p>organy nadzoru. Założenie ustawy jest takie, że przedsiębiorcy mogą korzystać z obowiązujących norm i standardów, ale nie muszą, tak długo jak wymóg funkcjonalny określony w ustawie jest spełniony. Uwaga nie zawiera propozycji zmian terminologicznych, przede wszystkim propozycji przeredagowania definicji "zrozumiałości".</p>
--	--	---	--	--	---

		<p>stanowienie przepisów niejasnych, wieloznacznych, które nie pozwalają obywatelowi na przewidzenie konsekwencji prawnych jego zachowań, jest naruszeniem Konstytucji (por. zamiast wielu: wyrok pełnego składu TK z 28 października 2009 r., sygn. Kp 3/09, OTK ZU nr 9/A/2009, poz. 138)”. W związku z powyższym należy zwrócić uwagę na stosowanie pojęć niedookreślonych przez prawodawcę. Dla przykładu, w art. 7 ust. 1 pkt b projektu ustawy, stanowi się, że instrukcje etykiety, i ostrzeżenia dotyczące użytkowania produktu, które zostały zamieszczone w lub na produkcie są: przedstawione w sposób zrozumiały i postrzegalny oraz za pomocą czcionki o odpowiednim</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>rozmiarze i kształcie, z uwzględnieniem przewidywanych warunków użytkowania oraz z zastosowaniem wystarczającego kontrastu i regulowanych odstępów między literami, wierszami i akapitami. Podobne uwagi odnieść należy do art. 12 pkt 2 lit d projektu ustawy. Na marginesie należy wskazać niezbyt precyzyjne posługiwanie się przez prawodawcę pojęciem czcionka. Należałoby rozważyć używanie pojęć – font, krój pisma, glif.</p> <p>Dyrektywa nie wprowadza definicji pojęcia: “zrozumiałość”, która w przypadku projektu ustawy stanowi definicję nieprecyzyjną, a przez to trudną do stosowania - gdyż odnosi się do zrozumiałości dla bliżej nieokreślonej</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>grupy osób (użytkowników produktu lub usługi). W przypadku pojęcia: "zrozumiałość" - dyrektywa stosuje to pojęcie kontekstowo, odnosząc się albo do jednej z zasad dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych, do których odwołuje się dyrektywa (UE) 2016/210, albo pojęcia: "języka łatwo zrozumiałego", albo używając tego słowa w potocznym znaczeniu (np. informacje na temat użytkowania produktu muszą być przedstawione w sposób zrozumiały).</p>			
--	--	--	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>Ustawa mało precyzyjnie wskazuje zakres podmiotowy i przedmiotowy. Z przepisów początkowych nie wynika również, o wymogi jakiej dostępności chodzi. Jest ona dopiero zdefiniowana w definicjach ustawowych (art. 5). Osoby ze szczególnymi potrzebami pojawiają się w katalogu definicji, a następnie wybiórczo przy niektórych już obowiązkach. Również dopiero ze szczegółowej treści ustawy można wywnioskować, że nie dotyczy wszystkich tych osób, lecz odbiorców produktów wprowadzanych do obrotu i konsumentów usług objętych ustawą. Nie skorzystają z niej więc np. osoby z niepełnosprawnościami będące przedsiębiorcami, wchodzące w skład organów</p>	brak	brak	<p>Uwaga nieuwzględniona - uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji zmian projektu ustawy. Zarówno zakres przedmiotowy, jak i podmiotowy projektu ustawy wynika z przepisów dyrektywy 2019/882. Beneficjentami ustawy nie są wszystkie osoby ze szczególnymi potrzebami, lecz konsumenci produktów wprowadzanych do obrotu oraz odbiorcy usług objętych przepisami ustawy.</p>
--------------	---	---	------	------	---

		<p>przedsiębiorców czy pracownicy podmiotów zobowiązanych do jej stosowania.</p> <p>Problemem jest również mało precyzyjny katalog osób ze szczególnymi potrzebami. Z założenia jeszcze ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest zakresem otwartym.</p> <p>Ta jednak ustawa nałożyła obowiązki przede wszystkim na podmioty publiczne.</p> <p>Brak możliwości precyzyjnego określenia grupy odbiorców, względem których nakładane zostają na podmioty gospodarcze konkretne obowiązki, nie spełnia standardu prawidłowej legislacji, narusza wymóg określoności prawa.</p> <p>(Np. usługodawca ma obowiązek tworzyć regulamin świadczenia usług lub równoważny dokument, w którym</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p> podaje do publicznej wiadomości, w formie pisemnej, w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, oraz w sposób dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami określone informacje. Jeśli nie jest znany pełny katalog odbiorców, to nie jest też znany pełny zakres ich potrzeb w zakresie dostępności i wszystkie dostępne sposoby udzielenia informacji.) W sytuacji, gdy za wprowadzenie na rynek produktu albo świadczenie usługi niespełniającej wymogów dostępności określonych w ustawie na podmiot gospodarczy może być nałożona administracyjna kara pieniężna do 10-krotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej, zakres </p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>tych obowiązków powinien być określony ściśle oraz sankcje powinny być sprecyzowane za konkretne rodzaje naruszeń.</p> <p>Ustawa, podobnie jak dyrektywa, chroni potrzebę zapewniania dostępności odbiorcom produktów wprowadzanych do obrotu i konsumentom usług wskazanych w ustawie. Wynika to z kompetencji dzielonych UE. Choć zważywszy na kompetencję UE również w zakresie spójności społecznej i gospodarczej oraz przede wszystkim z uwagi na ratyfikację Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zarówno dyrektywa, jak i ustawa krajowa nie powinny różnicować odbiorców usług będących osobami z niepełnosprawnościami ze względu na ich</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>status: konsument a osoba z niepełnosprawnością w innej roli (przedsiębiorca, członek organu podmiotu będącego usługobiorcą lub pracownik usługobiorcy).</p>			
--	--	---	--	--	--

Uwaga ogólna	Fundacja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)	<p>W przypadku podmiotów zobowiązanych do stosowania ustawy art. 1 wskazuje na podmioty gospodarcze. Jednak w art. 2 zobowiązanymi do stosowania ustawy czyni w zakresie dostępności produktów: producentów, upoważnionych przedstawicieli, importerów i dystrybutorów, zaś w zakresie dostępności usług: usługodawców - bez doprecyzowania, że chodzi o podmioty gospodarcze.</p> <p>Wymienione podmioty są z kolei wskazane poprzez ich wymienienie w definicji ustawowej podmiotów gospodarczych. Ten sposób definiowania podmiotów gospodarczych pojawia się kolejny raz jako rezultat implementacji prawa UE, a wcześniej jej</p>	brak	brak	Uwaga bezprzedmiotowa - projekt ustawy w obecnym brzmieniu zawiera w art. 5 pkt 20 definicję podmiotu gospodarczego, tożsamą z definicją zawartą w art. 2 pkt 21 dyrektywy 2019/882.
--------------	---	--	------	------	--

		<p>tłumaczenia na język polski. Są tu dwa problemy. Jeden dotyczy tłumaczenia podmiotów zobowiązanych, drugi niejasnej definicji. Pojęcia economic operator i trader do dwa różne terminy w prawie UE.</p> <p>Ustawodawca polski tłumaczy dyrektywy, a następnie wprowadza je do prawa krajowego odpowiednio jako: podmiot gospodarczy i przedsiębiorca. W prawie polskim pojęcie przedsiębiorca jest pojęciem, które zastąpiło termin: podmiot gospodarczy. Obecnie więc definicja ustawowa powinna umożliwić uniknięcie wątpliwości i rozróżnienie tych pojęć w prawie polskim. Zwłaszcza, że nawet w kontekście prawa unijnego używanie pojęcia podmiot gospodarczy nie ma większego uzasadnienia. Właściwsze byłoby</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>posługiwanie się wprost pojęciem operator ekonomiczny. Jest ono niekiedy stosowane w literaturze przedmiotu i w orzecznictwie.</p> <p>Innym rozwiązaniem byłoby wskazanie jako zobowiązanych przedsiębiorców będących producentami, upoważnionych przedstawicielami, importerami i dystrybutorami i usługodawców produktów i usług, o których mowa w ustawie.</p> <p>Dosłowne powielenie definicji dyrektywy z jej mogącym wprowadzać w błąd tłumaczeniem i jedynie enumeratywne wymienienie podmiotów uznanych za podmioty gospodarcze nie jest wystarczające w prawie krajowym.</p> <p>Projekt ustawy w ślad za dyrektywą zrównuje każdy</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>wymieniony podmiot np. producenta, importera lub usługodawcę z podmiotem gospodarczym. Nie każdy kto importuje lub świadczy usługę jest podmiotem gospodarczym. Niektóre z tych pojęć są dedefiniowane poprzez odesłanie do innych dyrektyw, które odnoszą się do podmiotów gospodarczych (dystrybutor, importer, upoważniony przedstawiciel) inne nie (producent, usługodawca). Na marginesie, wydaje się, że możliwe byłoby również odesłanie do rozporządzenia PE i Rady UE 2019/1020 w przypadku producenta. Jednak ustalenie tego statusu wymaga poszukiwania w dość specjalistycznych przepisach i dokonania ich interpretacji.</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>Rozporządzenie PE i Rady UE 2019/1020 dotyczy nadzoru rynku i zgodności produktów, a same definicje dystrybutora, importera, upoważnionego przedstawiciela w rozporządzeniu PE i Rady UE 2019/1020, do których odsyła projekt ustawy jeszcze nie wskazują, że są to przedsiębiorcy. Pozwala na to dopiero interpretacja uwzględniająca pozostałe przepisy rozporządzenia. W przepisach szczegółowych projektu ustawy mowa również o wyłączeniach niektórych obowiązków względem mikroprzedsiębiorców . Jednak adresaci rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy nie powinny się domyślać, czy i w jakim zakresie są objęci ustawą. Jeśli nawet projektodawca nie zdecyduje się na</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>zmianę samego terminu: podmiot gospodarczy to należy doprecyzować przynajmniej w definicji ustawy, że chodzi o producentów, upoważnionych przedstawicieli, importerów, dystrybutorów, usługodawców prowadzących działalność gospodarczą, tak by nie powstały wątpliwości czy osoba nie prowadząca działalności gospodarczej w rozumieniu prawa krajowego, która sprzeda czytnik elektroniczny ma status podmiotu gospodarczego (dystrybutora) na podstawie projektowanej ustawy. Zgodnie z definicją do której odsyła projekt ustawy „dystrybutor” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną w łańcuchu dostaw, niebędącą</p>			
--	--	--	--	--	--

		producentem ani importerem, która udostępnia produkt na rynku			
--	--	--	--	--	--

